

Rada
Evropské unie

Brusel 8. prosince 2023
(OR. en)

13573/23

LIMITE

ACP 89
WTO 145
COAFR 328
RELEX 1106

Interinstitucionální spis:
2023/0337 (NLE)
2023/0338 (NLE)

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: Dohoda o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií na jedné straně a Keňskou republikou, členem Východoafrického společenství, na straně druhé

PUBLIC

DOHODA O HOSPODÁŘSKÉM PARTNERSTVÍ
MEZI
EVROPSKOU UNÍÍ NA JEDNÉ STRANĚ
A KEŇSKOU REPUBLIKOU, ČLENEM VÝCHODOAFRICKÉHO SPOLEČENSTVÍ,
NA STRANĚ DRUHÉ

STRANY DOHODY

EVROPSKÁ UNIE

(dále jen „EU“)

na jedné straně a

KEŇSKÁ REPUBLIKA

(dále jen „partnerský stát EAC“)

na straně druhé,

dále jen jednotlivě jako „strana“ a společně jako „strany“,

PŘIPOMÍNÁJÍCE závazky v rámci Marrákéšské dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), podepsané dne 15. dubna 1994;

S OHLEDEM NA Georgetownskou dohodu o organizaci skupiny afrických, karibských a tichomořských států, uzavřenou dne 6. června 1975;

S OHLEDEM NA Dohodu o partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou v Cotonou dne 23. června 2000, poprvé změněnou v Lucemburku dne 25. června 2005 a podruhé pozměněnou v Ouagadougou dne 22. června 2010 (dále jen „dohoda z Cotonou“), a nástupnické dohody;

S OHLEDEM NA Dohodu o založení Východoafrického společenství (EAC), podepsanou v Aruše dne 30. listopadu 1999, a protokol k ní o založení celní unie Východoafrického společenství;

S OHLEDEM NA Dohodu o hospodářském partnerství mezi partnerskými státy Východoafrického společenství na jedné straně a Evropskou unií a jejími členskými státy na straně druhé, jejíž jednání byla dokončena dne 16. října 2014 (dále jen „dohoda o hospodářském partnerství EU-EAC“);

ZNOVU POTVRZUJÍCE svou touhu po větší jednotě Afriky a dosažení cílů Smlouvy o založení Afrického hospodářského společenství;

S OHLEDEM NA Smlouvu o Evropské unii a na Smlouvu o fungování Evropské unie;

VZHLEDEM K TOMU, že partnerský stát (partnerské státy) EAC a EU souhlasí, že jejich obchodní a hospodářská spolupráce má za cíl napomoci hladké a postupné integraci afrických, karibských a tichomořských (AKT) států do světového hospodářství s náležitým ohledem na jejich politická rozhodnutí, úroveň rozvoje a rozvojové priority, a tím podpořit jejich udržitelný rozvoj a přispět k vymýcení chudoby v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

ZNOVU POTVRZUJÍCE, že tato dohoda bude slučitelná s cíli a zásadami dohody z Cotonou, zejména s částí 3 hlavou II uvedené dohody týkající se hospodářské a obchodní spolupráce, a odpovídajícími ustanoveními její nástupnické dohody;

ZNOVU POTVRZUJÍCE, že tato dohoda bude sloužit jako nástroj rozvoje a podpoří udržitelný růst, zvýší výrobu a kapacity partnerského státu (partnerských států) EAC na straně nabídky, podpoří strukturální transformaci hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC, jakož i jeho (jejich) diverzifikaci a konkurenceschopnost, a povede k rozvoji obchodu, atraktivity investic, technologií a k vytváření pracovních míst v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

ZNOVU POTVRZUJÍCE potřebu zajistit, aby byl kladen obzvláštní důraz na regionální integraci a poskytnutí zvláštního a diferencovaného zacházení všem partnerským státům EAC při zachování zvláštního zacházení pro nejméně rozvinuté partnerské státy EAC;

S VĚDOMÍM, že zvýšení životních podmínek partnerského státu (partnerských států) EAC vyžaduje podstatné investice,

ZNOVU POTVRZUJÍCE, že cílem této dohody je provádět ustanovení dohody o hospodářském partnerství EU-EAC,

SE DOHODLY TAKTO:

ČÁST I

OBECNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Oblast působnosti dohody

Strany uzavírají dohodu o hospodářském partnerství (EPA) (dále jen „tato dohoda“). Tato dohoda zahrnuje:

- a) obecná ustanovení;
- b) obchod se zbožím;
- c) rybolov;
- d) zemědělství;
- e) hospodářská a rozvojová spolupráce;
- f) institucionální ustanovení;
- g) předcházení sporům a jejich řešení;
- h) obecné výjimky;

- i) obecná a závěrečná ustanovení;
- j) přílohy, protokoly a společná prohlášení.

ČLÁNEK 2

Cíle

1. Cílem této dohody je:
 - a) přispívat k hospodářskému růstu a rozvoji vybudováním posíleného a strategického obchodu a rozvojem partnerství v souladu s cílem udržitelného rozvoje;
 - b) podporovat regionální integraci, hospodářskou spolupráci a řádnou správu věcí veřejných v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
 - c) podporovat postupnou integraci partnerského státu (partnerských států) EAC do světového hospodářství v souladu s jeho (jejich) politickými rozhodnutími a rozvojovými prioritami;
 - d) posílit strukturální transformaci hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC a jeho (jejich) diverzifikaci a konkurenceschopnost prostřednictvím posílení jeho (jejich) kapacit v oblasti výroby, nabídky a obchodování;
 - e) zvýšit kapacitu partnerského státu (partnerských států) EAC v oblasti obchodní politiky a v otázkách souvisejících s obchodem;

- f) vytvořit a provádět účinný, předvídatelný a transparentní regulační rámec pro obchod a investice v partnerském státě (partnerských státech) EAC, a podporovat tak podmínky pro růst investic a iniciativ soukromého sektoru, a
- g) posilovat stávající vztahy mezi stranami na základě solidarity a společného zájmu. Za tímto účelem a v souladu s jejich právy a závazky v rámci WTO se touto dohodou posilují obchodní a hospodářské vztahy, podporuje nová obchodní dynamika mezi stranami prostřednictvím postupné, asymetrické liberalizace vzájemného obchodu a posiluje, rozšiřuje a prohlubuje spolupráce ve všech oblastech týkajících se obchodu a investic.

2. Cílem této dohody je rovněž v souladu s články 34 a 35 dohody z Cotonou a odpovídajícími ustanoveními její nástupnické dohody:

- a) vytvořit dohodu slučitelnou s článkem XXIV Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 (dále jen „GATT 1994“);
- b) usnadnit partnerskému státu (partnerským státům) EAC pokračování v obchodu za podmínek o nic méně příznivých, než jsou podmínky podle dohody z Cotonou nebo její nástupnické dohody;
- c) vytvořit rámec a oblast působnosti potenciálního jednání týkajícího se dalších otázek, včetně obchodu se službami, otázek spojených s obchodem, jak jsou stanoveny v dohodě z Cotonou nebo v její nástupnické dohodě, a dalších oblastí zájmu obou stran.

ČLÁNEK 3

Prověřková doložka

Strany se zavazují dokončit jednání v tematických oblastech uvedených níže, a to do pěti (5) let ode dne vstupu této dohody v platnost:

- a) obchod se službami;
- b) otázky související s obchodem, zejména:
 - i) politika hospodářské soutěže;
 - ii) investice a rozvoj soukromého sektoru;
 - iii) obchod, životní prostředí a udržitelný rozvoj;
 - iv) práva duševního vlastnictví;
 - v) transparentnost veřejných zakázek;
- c) jakékoli další oblasti, na kterých se strany dohodnou.

ČLÁNEK 4

Zásady

Tato dohoda je založena na těchto zásadách:

- a) vycházení z *acquis* dohody z Cotonou a její nástupnické dohody;
- b) posilování integrace v regionu EAC;
- c) zajištění asymetrie ve prospěch partnerského státu (partnerských států) EAC, pokud jde o liberalizaci obchodu a uplatňování opatření týkajících se obchodu a nástrojů na ochranu obchodu;
- d) umožnění partnerskému státu (partnerským státům) EAC zachovat regionální preference, pokud jde o ostatní africké země a regiony, bez povinnosti rozšířit je na EU a
- e) přispění ke zvýšení kapacity partnerského státu (partnerských států) EAC v oblasti výroby, nabídky a obchodování.

ČÁST II

OBCHOD SE ZBOŽÍM

ČLÁNEK 5

Oblast působnosti a cíle

1. Tato část se použije na veškeré zboží pocházející z EU a partnerského státu (partnerských států) EAC.
2. Cíle v oblasti obchodu se zbožím jsou:
 - a) zajistit podmínky úplného bezcelního a kvótami neomezeného přístupu pro zboží pocházející z partnerského státu (partnerských států) EAC na trh EU na bezpečném, dlouhodobém a předvídatelném základě v souladu s úpravou stanovenou v této dohodě;
 - b) postupně liberalizovat trh partnerského státu (partnerských států) EAC se zbožím pocházejícím z EU v souladu s úpravou stanovenou v této dohodě a
 - c) zachovat a zlepšit podmínky přístupu na trh tak, aby mohl(y) partnerský stát (partnerské státy) EAC plně využívat tuto dohodu.

HLAVA I

CELNÍ SAZBY A VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ

ČLÁNEK 6

Cl

1. Clo zahrnuje jakékoli clo nebo poplatek jakéhokoli druhu uplatňované při dovozu zboží nebo v souvislosti s ním, včetně jakékoli formy přirážky k dani nebo příplatku, jež se ukládají v souvislosti s dovozem zboží, avšak nezahrnuje:

- a) platby rovnocenné vnitřním daním vybíraným z dováženého i lokálně vyráběného zboží v souladu s článkem 20;
- b) antidumpingová, vyrovnávací nebo ochranná opatření uplatněná v souladu s hlavou VI a
- c) poplatky nebo jiné platby uložené v souladu s článkem 8.

2. V harmonogramu liberalizace cel každé strany se pro každý produkt určí základní clo, na které se použijí postupná snižování.

ČLÁNEK 7

Zařazení zboží

1. Zařazení zboží, které je předmětem obchodu, na který se vztahuje tato dohoda, se stanoví v příslušné celní nomenklatuře každé strany v souladu s Mezinárodní úmluvou o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží (dále jen „HS“).
2. Strany si ve lhůtě tří (3) měsíců od úpravy sazby nebo změny v HS vyměňují veškeré nezbytné informace o svých uplatňovaných clech a příslušných nomenklaturách s produkty uvedenými v přílohách I a II.

ČLÁNEK 8

Poplatky a jiné platby

Poplatky a jiné platby uvedené v čl. 6 odst. 1 písm. c) jsou omezeny částkou přibližných nákladů poskytovaných služeb a nesmějí představovat nepřímou ochranu domácích produktů nebo zdanění dovozu pro fiskální účely. Poplatky související s obchodem ani platby se neukládají za konzulární služby.

ČLÁNEK 9

Pravidla původu

1. Pro účely této části se „původním“ rozumí to, co je kvalifikováno jako „původní“ podle použitelného práva dovážející strany.¹²
2. Rada EPA zřízená článkem 104 (dále jen „Rada EPA“) přijme rozhodnutím protokol upravující pravidla původu do pěti (5) let ode dne vstupu této dohody v platnost. Odstavec 1 tohoto článku pozbývá platnosti okamžikem, kdy se takový protokol stane použitelným.
3. Pokud na konci pětiletého období uvedeného v odstavci 2 strany takový protokol nepřijmou, posoudí Rada dohody o hospodářském partnerství uplatňování odstavce 1 a může rozhodnout o prodloužení uvedeného pětiletého období.

¹ Pro upřesnění je třeba uvést, že při určování souladu opatření s touto dohodou podle části VII hlavy II může rozhodčí tribunál podle potřeby zvážit právní předpisy strany jako skutkové okolnosti. V takovém případě postupuje rozhodčí tribunál podle převládajícího výkladu práva soudy nebo orgány dané strany sporu, přičemž význam práva, jak byl objasněn rozhodčím tribunálem, není pro soudy ani orgány této strany závazný.

² Produkty pocházející z partnerského státu EAC podléhají při dovozu do Ceuty a Melilly ve všech ohledech stejnému celnímu zacházení jako produkty pocházející z celního území EU podle protokolu č. 2 k Aktu o podmínkách přistoupení Španělského království a Portugalské republiky a o úpravách smluv (Úř. věst. EU L 302, 15.11.1985, s. 23). Partnerské státy EAC přiznávají dovozu výrobků, na které se vztahuje tato dohoda a které pocházejí z Ceuty a Melilly, stejný celní režim jako výrobkům dovezeným z EU a pocházejícím z EU.

ČLÁNEK 10

Cla vztahující se na produkty pocházející z partnerského státu (partnerských států) EAC

Produkty pocházející z partnerského státu (partnerských států) EAC se do EU dovážejí osvobozené od cla za podmínek stanovených v příloze I.

ČLÁNEK 11

Cla na produkty pocházející z EU

Produkty pocházející z EU se na území partnerského státu (partnerských států) EAC dovážejí za podmínek stanovených v harmonogramu liberalizace cel obsaženém v příloze II.

ČLÁNEK 12

Zachování současného stavu

1. Strany se dohodly, že nebudou zvyšovat svá uplatňovaná cla u produktů, na něž se vztahuje liberalizace podle této dohody, s výjimkou opatření přijatých podle článků 48, 49 a 50.

2. V zájmu zachování perspektivy širších afrických regionálních integračních procesů mohou strany v Radě EPA rozhodnout, že upraví úroveň cel stanovených v přílohách IIa, IIb a IIc této dohody, která se může uplatňovat na produkt pocházející z EU při jeho dovozu do partnerského státu (partnerských států) EAC. Strany zajistí, aby žádná taková změna nevedla k neslučitelnosti této dohody s požadavky článku XXIV GATT 1994.

ČLÁNEK 13

Pohyb zboží

1. U zboží pocházejícího z jedné strany a dováženého na území druhé strany se cla ukládají pouze jednou.
2. Veškerá cla zaplacená při dovozu do partnerského státu EAC se plně vracejí při vývozu zboží z partnerského státu EAC prvotního dovozu do jiného partnerského státu EAC. Clo se zaplatí v partnerském státě EAC spotřeby zboží.
3. Strany se dohodly, že budou spolupracovat za účelem usnadnění pohybu zboží a zjednodušení celních postupů.

ČLÁNEK 14

Vývozní cla a daně

1. Žádná strana nezavede žádná nová cla či daně na zboží vyvážené do druhé strany, které převyšují cla či daně uložené na podobné produkty určené k prodeji na domácím trhu.
2. Bez ohledu na odstavec 1 může (mohou) partnerský stát (partnerské státy) EAC po uvědomění EU uložit dočasné clo nebo daň v souvislosti s vývozem zboží, a to za těchto okolností:
 - a) na podporu rozvoje domácího průmyslu;
 - b) za účelem zachování stability měny, vznikne-li nárůstem cen vývozních komodit na světových trzích riziko jejího nadhodnocení, nebo
 - c) pro ochranu příjmů, zajišťování potravin a životního prostředí.
3. Takové daně by měly být uplatňovány u omezeného počtu produktů po omezenou dobu a po uplynutí doby čtyřiceti osmi (48) měsíců přezkoumány Radou EPA.
4. Jakékoli příznivější zacházení spočívající v poplatcích uplatňovaných partnerským státem (partnerskými státy) EAC při vývozu jakýchkoli produktů určených pro kteroukoli obchodní velmoc nebo s nimi souvisejících se ode dne vstupu této dohody v platnost přizná obdobnému výrobku určenému pro území EU.

5. Pro účely tohoto článku a článku 15 se „obchodní velmocí“ rozumí jakákoli rozvinutá země nebo jakákoli země, které se v roce předcházejícím vstupu dohody o volném obchodu uvedené v článku 15 v platnost podílely na objemu světového vývozu zboží více než jedním procentem, nebo jakákoli skupina zemí jednajících jednotlivě nebo kolektivně nebo prostřednictvím dohody o volném obchodu, která se v roce předcházejícím vstupu dohody o volném obchodu uvedené v článku 15 v platnost společně podílela na objemu světového vývozu zboží více než 1,5 procenta¹.

ČLÁNEK 15

Příznivější zacházení plynoucí z dohody o volném obchodu

1. Pokud jde o zboží, na které se vztahuje tato část, EU poskytne partnerskému státu (partnerským státům) EAC jakékoli příznivější zacházení uplatnitelné v důsledku skutečnosti, že se EU stala po podpisu této dohody stranou dohody o volném obchodu se třetí stranou.

2. Pokud jde o zboží, na které se vztahuje tato část, partnerský stát (partnerské státy) EAC poskytne (poskytnou) EU jakékoli příznivější zacházení uplatnitelné v důsledku skutečnosti, že se partnerský stát (partnerské státy) EAC stal(y) po podpisu této dohody stranou (stranami) dohody o volném obchodu s obchodní velmocí. Může-li EU prokázat, že jí bylo poskytnuto méně příznivé zacházení, než jaké partnerský stát (partnerské státy) EAC nabízí (nabízejí) jakékoli jiné obchodní velmoci, strany se co nejvíce konzultují a společně rozhodnou o tom, jak nejlépe provést tento odstavec v jednotlivém případě.

¹ Tento výpočet vychází z oficiálních údajů Světové obchodní organizace o předních vývozcích na světovém trhu se zbožím (mimo obchod uvnitř EU).

3. Ustanovení této části nelze vykládat tak, že by zavazovala strany k tomu, aby rozšířily na základě vzájemnosti jakékoli preferenční zacházení uplatnitelné v důsledku toho, že jedna z nich je ke dni podpisu této dohody stranou dohody o volném obchodu se třetí stranou.
4. Odstavec 2 se nepoužije ve vztahu k dohodám o obchodu mezi partnerským státem (partnerskými státy) EAC a zeměmi afrických, karibských a tichomořských skupin nebo jiných afrických zemí a regionů.
5. Pro účely tohoto článku se „dohodou o volném obchodu“ rozumí dohoda podstatně liberalizující obchod a podstatně odstraňující diskriminační opatření nebo zakazující nová či více diskriminující opatření mezi stranami při vstupu dané dohody v platnost, nebo v přiměřené lhůtě.

ČLÁNEK 16

Zvláštní ustanovení o správní spolupráci

1. Strany se dohodly, že k provedení a kontrole preferenčního zacházení podle této části je nezbytná správní spolupráce, a zároveň zdůrazňují svůj závazek bojovat proti nesrovnalostem a podvodům v celní sféře a v souvisejících oblastech.
2. Zjistí-li některá ze stran na základě objektivních informací nedostatečnou správní spolupráci nebo nesrovnalosti či podvod, může v souladu s tímto článkem dočasně pozastavit preferenční zacházení poskytované dotčenému produktu nebo dotčeným produktům.

3. Pro účely tohoto článku se za neposkytnutí správní spolupráce považuje mimo jiné:
- a) opakované porušování povinnosti ověřit status původu dotčeného produktu nebo dotčených produktů;
 - b) opakované odmítání nebo neoprávněné zpoždění při provádění nebo sdělování výsledků následného ověření dokladu o původu dotčeného produktu nebo dotčených produktů;
 - c) opakované odmítání nebo neoprávněné zpoždění při udílení povolení ke správní spolupráci při ověřování pravosti dokumentů či přesnosti informací významných pro udělení daného preferenčního zacházení.
4. Zjištění nesrovnalosti nebo podvodu může být učiněno mimo jiné v případě, že bez uspokojivého vysvětlení dojde k rychlému nárůstu dovozu zboží, který překračuje obvyklou úroveň výrobní a vývozní kapacity druhé strany a souvisí s objektivními informacemi týkajícími se nesrovnalostí nebo podvodu.

5. Použití dočasného pozastavení podléhá následujícím podmínkám:
- a) strana, která na základě objektivních informací zjistila nedostatečnou správní spolupráci nebo nesrovnalosti či podvod, oznámí své zjištění společně s objektivními informacemi bez zbytečného odkladu Výboru vyšších úředníků zřízenému článkem 106 (dále jen „Výbor vyšších úředníků“) a zahájí na základě všech příslušných informací a objektivních zjištění s Výborem vyšších úředníků konzultace s cílem dosáhnout řešení přijatelného pro obě strany;
 - b) pokud strany zahájily konzultace uvedené v písmeni a) ve Výboru vyšších úředníků a nepodařilo se jim dohodnout na přijatelném řešení do tří (3) měsíců od oznámení, může dotčená strana dočasně pozastavit příslušné preferenční zacházení s dotčenými produkty a toto dočasné pozastavení bez zbytečného odkladu oznámí Radě EPA;
 - c) dočasná pozastavení podle tohoto článku se omezí pouze na případy, kdy jsou nezbytně nutná k ochraně finančních zájmů dotčené strany, nepřekročí dobu šesti (6) měsíců, kterou lze obnovit, a jsou předmětem pravidelných konzultací ve Výboru vyšších úředníků, zejména za účelem jejich ukončení, jakmile přestanou existovat podmínky pro jejich uplatňování.
6. Současně s oznámením Výboru vyšších úředníků podle odst. 5 písm. a) by strana činící dané oznámení měla ve svém úředním věstníku zveřejnit oznámení dovozcům. V tomto oznámení dovozcům by měla uvést, že v souvislosti s dotčeným produktem byla na základě objektivních informací zjištěna nedostatečná správní spolupráce nebo nesrovnalosti či podvod.

ČLÁNEK 17

Náprava administrativních chyb

Pokud se příslušné orgány při řádné správě preferenčního systému vývozu, a zejména při uplatňování ustanovení pravidel původu platných pro účely této dohody ohledně definice pojmu „původní produkty“ či „produkty pocházející z“ a o metodách správní spolupráce, zmýlí a tato chyba má dopady na dovozní cla, může strana, která je těmito dopady dotčena, požádat Výbor vyšších úředníků, aby prozkoumal možnost přijetí všech vhodných opatření za účelem vyřešení této situace.

ČLÁNEK 18

Určení celní hodnoty

1. Pravidla pro určení celní hodnoty uplatňovaná při obchodu mezi stranami se řídí článkem VII GATT 1994 a Dohodou o provádění článku VII GATT 1994.
2. Strany spolupracují za účelem dosažení společného přístupu k otázkám týkajícím se určení celní hodnoty.

HLAVA II

NECELNÍ OPATŘENÍ

ČLÁNEK 19

Zákaz množstevních omezení

1. Veškeré zákazy nebo omezení vztahující se na dovoz, vývoz nebo prodej na vývoz mezi stranami, jiné než cla, daně, poplatky a jiné platby stanovené v článku 6, ať už jsou provedeny prostřednictvím kvót, dovozních či vývozních licencí nebo jiných opatření, se odstraní ke dni vstupu této dohody v platnost. V obchodě mezi stranami se nezavedou žádná nová opatření tohoto typu. Tímto článkem není dotčena hlava VI.

2. Odstavec 1 tohoto článku se nevztahuje na:
 - a) zákazy nebo omezení vývozu přechodně uplatňované s cílem zabránit kritickému nedostatku potravin nebo jiných produktů důležitých pro vyvážející stranu, nebo tento nedostatek zmírnit;

 - b) zákazy nebo omezení dovozu a vývozu nezbytné pro uplatňování norem nebo předpisů pro zařazování, srovnávání nebo uvádění komodit na trh v mezinárodním obchodu.

ČLÁNEK 20

Národní zacházení v oblasti vnitřního zdanění a vnitřní právní úpravy

1. Dovážené produkty pocházející z jedné strany nesmějí podléhat přímo ani nepřímo vnitřním daním ani žádným jiným vnitřním poplatkům, které by převyšovaly daně nebo poplatky uložené přímo nebo nepřímo na obdobné domácí produkty druhé strany. Žádná strana ani jiným způsobem nezavede vnitřní daně či jiné vnitřní poplatky, které by chránily jejich příslušnou produkci.
2. Dováženým produktům pocházejícím z jedné strany se poskytne neméně příznivé zacházení, než jaké je poskytováno obdobným domácím produktům druhé strany, pokud jde o všechny právní předpisy a požadavky, které ovlivňují jejich prodej na domácím trhu, jejich nabízení k prodeji, koupi, dopravu a odbyt nebo použití. Tento odstavec nebrání uplatnění rozlišených vnitrostátních dopravních poplatků, které jsou ukládány výhradně v souvislosti s komerčním využitím dopravních prostředků a netýkají se původu zboží.
3. Žádná strana nezavede ani nezachová v platnosti žádná vnitrostátní množstevní opatření vztahující se ke směsím, zpracování nebo použití výrobků v určeném množství nebo podílech, které by vyžadovalo, přímo či nepřímo, aby jakékoli takto stanovené množství nebo podíl výrobku bylo nutné dodat z domácích zdrojů. Žádná strana nezavede vnitrostátní množstevní opatření, která by chránila její produkci.
4. Tento článek nebrání vyplácení subvencí výhradně vnitrostátním výrobcům, včetně plateb vnitrostátním výrobcům odvozených z výnosů vnitřních daní nebo poplatků uplatňovaných v souladu s tímto článkem a subvencí realizovaných prostřednictvím státních nákupů vnitrostátních produktů.

5. Tento článek se nevztahuje na právní předpisy, postupy nebo praktiky týkající se správy veřejných zakázek.

ČLÁNEK 21

Řádná správa věcí veřejných v oblasti daní

Strany uznávají důležitost spolupráce v oblasti zásad řádné správy v oblasti daní prostřednictvím příslušných orgánů v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy.

HLAVA III

CELNÍ SPOLUPRÁCE A USNADŇOVÁNÍ OBCHODU

ČLÁNEK 22

Oblast působnosti a cíle

1. Strany uznávají důležitost celní spolupráce a usnadňování obchodu v rozvíjejícím se globálním obchodním prostředí. Souhlasí s tím, že:

- a) posílí spolupráci a zajistí, aby příslušné právní předpisy a postupy a rovněž správní kapacita příslušných správ splňovaly cíl podpory usnadňování obchodu;

b) partnerský stát (partnerské státy) EAC potřebuje (potřebují) přechodná období a budování kapacit pro hladké provádění této hlavy.

2. Cílem této hlavy je:

a) usnadnit obchod mezi stranami;

b) podporovat harmonizaci celních předpisů a postupů na regionální úrovni;

c) podporovat partnerský stát (partnerské státy) EAC s cílem posílit usnadňování obchodu;

d) poskytovat podporu celním správám partnerského státu (partnerských států) EAC při provádění této dohody a dalších osvědčených mezinárodních celních postupů a

e) posílit spolupráci mezi celními orgány stran a dalšími příslušnými pohraničními orgány.

ČLÁNEK 23

Celní spolupráce a vzájemná správní pomoc

1. K zajištění toho, aby byla dodržována tato hlava a aby bylo účinně dosaženo cílů stanovených v článku 22, strany:

a) si vyměňují informace týkající se celních předpisů a režimů;

- b) vyvíjejí společné iniciativy ve vzájemně dohodnutých oblastech;
- c) spolupracují v těchto oblastech:
- i) modernizace celních systémů a postupů, jakož i zkrácení dob celního odbavení;
 - ii) zjednodušení a sladění celních postupů a obchodních formalit, včetně těch, které se týkají dovozu, vývozu a tranzitu;
 - iii) posílení regionálních systémů tranzitu;
 - iv) posílení transparentnosti v souladu s čl. 24 odst. 3;
 - v) zajišťování kapacit včetně finanční a technické pomoci partnerskému státu (partnerským státům) EAC;
 - vi) jakékoli jiné oblasti cel, na kterých se strany dohodnou;
- d) stanoví, pokud je to možné, společné postoje v mezinárodních organizacích v oblasti cel a usnadňování obchodu, jako jsou Světová obchodní organizace (WTO), Světová celní organizace (WCO), Organizace spojených národů (OSN) a Konference Organizace spojených národů o obchodu a rozvoji (UNCTAD);
- e) podpoří koordinaci mezi všemi souvisejícími úřady jak uvnitř jednotlivých států, tak přes hranice.

2. Bez ohledu na odstavec 1 si strany poskytnou vzájemnou správní pomoc v celní oblasti, jak je stanoveno v protokolu 1.

ČLÁNEK 24

Celní předpisy a postupy

1. Strany se dohodly, že jejich obchodní a celní předpisy a postupy budou vycházet z mezinárodních nástrojů a norem platných v oblasti cel a obchodu, včetně podstatných prvků revidované Kjótské úmluvy o zjednodušení a sladění celních postupů, podepsané v Bruselu dne 26. června 1999, podstatných prvků rámce norem WCO pro zabezpečení a zjednodušení celosvětového obchodu, datového souboru WCO a Mezinárodní úmluvy o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží.

2. Strany se dohodly, že jejich obchodní a celní předpisy a postupy budou vycházet z:

- a) potřeby chránit a usnadnit zákonný obchod prostřednictvím účinného prosazování a dodržování legislativních požadavků v oblasti cel;
- b) potřeby vyhnout se uvalování zbytečné a diskriminační zátěže na hospodářské subjekty, chránit před podvodem a korupcí a zajišťovat další usnadnění hospodářským subjektům s vysokou úrovní dodržování celních předpisů a postupů;

- c) potřeby používání jednotného správního dokumentu nebo jeho elektronického ekvivalentu pro účely vyhotovení celního prohlášení jak v EU, tak v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- d) moderních celních postupů, včetně posouzení rizika, zjednodušení postupů pro vstup a propouštění zboží, kontroly po propuštění zboží a auditů;
- e) postupného rozvoje systémů, včetně systémů založených na informačních technologiích, pro vývozní, dovozní a tranzitní operace za účelem usnadnění výměny dat mezi hospodářskými subjekty, celními správami a dalšími agenturami;
- f) zásady, že penále uvalená za drobná porušení celních předpisů nebo procesních požadavků jsou přiměřená a při jejich uplatňování nedochází ke zbytečným prodlevám v celním odbavení;
- g) systému závazných pravidel týkajících se celních záležitostí, a to zejména pokud jde o celní zařazení a pravidla původu, v souladu s pravidly stanovenými v regionálních nebo vnitrostátních předpisech;
- h) potřeby uplatňovat poplatky a platby, které odpovídají službě poskytované v souvislosti se specifickou transakcí a nejsou vypočítávány na valorickém základě; poplatky ani platby se neukládají za konzulární služby v souvislosti s obchodem se zbožím;
- i) odstranění veškerých požadavků na povinné kontroly před odesláním v souladu s dohodou o WTO o kontrole před odesláním či jakýchkoli rovnocenných požadavků;
- j) odstranění veškerých požadavků na povinné využívání celních agentů, jakož i transparentních, nediskriminačních a přiměřených pravidel pro jejich povolování.

3. Strany za účelem zlepšení pracovních postupů a zajištění transparentnosti a účinnosti celních operací:

- a) přijmou další kroky ke zjednodušení a standardizaci dokumentace a obchodních formalit za účelem rychlého propouštění a odbavování zboží;
- b) zajistí účinné, rychlé a nediskriminační postupy umožňující uplatnit právo na odvolání proti správním opatřením a rozhodnutím celních a jiných orgánů, která ovlivňují dovoz, vývoz nebo zboží v režimu tranzitu; takové postupy musí být snadno dostupné pro všechny podniky;
- c) zajistí zachování integrity uplatňováním opatření zohledňujících zásady příslušných mezinárodních úmluv a nástrojů.

ČLÁNEK 25

Usnadnění tranzitu

1. Strany zajistí volný tranzit přes svá území po nejvýhodnějších trasách. Veškerá omezení, kontroly nebo požadavky musí být nediskriminační a přiměřené a musí být uplatňovány jednotně.
2. Strana může požadovat, aby tranzitní doprava přes její území vstoupila na její území přes příslušnou celnici a probíhala po určených trasách. Pokud by jedna ze stran vyžadovala používání takových tras, musí postupovat v plném souladu s čl. V odst. 3 Dohody GATT 1994.

3. Aniž je dotčeno další provádění zákonných celních kontrol, zajistí strana pro zboží v tranzitu z území druhé strany zacházení ne méně příznivé, než má domácí zboží.
4. Strany zavádějí režimy dopravy pod celním dohledem umožňující tranzit zboží bez zaplacení dovozních cel nebo jiných poplatků s rovnocenným účinkem, s výhradou poskytnutí vhodné jistoty v souladu s regionálními nebo vnitrostátními celními předpisy.
5. Strany usilují o podporu a provádění regionální úpravy tranzitu.
6. Strany podpoří koordinaci mezi všemi souvisejícími úřady jak uvnitř jednotlivých států, tak přes hranice.
7. Právní předpisy stran vycházejí z mezinárodních norem a nástrojů, které se na tranzit vztahují.

ČLÁNEK 26

Vztahy s podnikatelskou sférou

Strany se dohodly, že:

- a) zajistí, aby veškeré právní předpisy, postupy a poplatky byly veřejně přístupné, a to pokud možno elektronicky nebo jinými vhodnými prostředky, a pokud je to možné, poskytnou nezbytné vyjasnění;

- b) budou pravidelně a včas konzultovat legislativní návrhy a obecné postupy ve věci obchodu a cel se zástupci obchodní veřejnosti;
- c) budou zavádět nové právní předpisy a postupy nebo je měnit způsobem, který hospodářským subjektům umožní dobře se připravit na jejich dodržování;
- d) zveřejní odpovídající oznámení administrativní povahy, včetně požadavků úřadů a vstupních procedur, pracovní doby a postupů celních úřadů, v přístavech, na hraničních přechodech a v kontaktních místech pro vyřizování žádostí o informace;
- e) podpoří spolupráci mezi hospodářskými subjekty a příslušnými úřady prostřednictvím nesvévolných a veřejně přístupných postupů, jako jsou memoranda o porozumění vypracovaná na základě memorand vyhlášených WCO;
- f) zajistí, aby jejich celní a související požadavky a postupy nadále odpovídaly potřebám obchodní veřejnosti, řídily se osvědčenými postupy a co nejméně omezovaly obchod.

ČLÁNEK 27

Přechodná ustanovení

1. S ohledem na potřebu posílit kapacity partnerského státu (partnerských států) EAC v oblasti cel a usnadňování obchodu, a aniž by byly dotčeny jejich závazky v rámci WTO, se strany dohodly, že partnerský stát (partnerské státy) EAC budou moci využít přechodného období pěti (5) let ode dne vstupu této dohody v platnost ke splnění povinností podle článků 23, 24 a 25.
2. Toto přechodné období lze dále prodloužit s povolením Rady EPA.

ČLÁNEK 28

Harmonizace celních norem na regionální úrovni

Strany uznávají a potvrzují důležitost posílení harmonizace celních norem a opatření pro usnadňování obchodu na regionální úrovni, včetně zahájení reforem v celní oblasti a usnadňování obchodu, bude-li to nutné.

ČLÁNEK 29

Zvláštní výbor pro cla a usnadňování obchodu

1. Strany zřizují Zvláštní výbor pro cla a usnadňování obchodu tvořený jejich zástupci:
 - a) který se schází v den a s programem jednání, které si strany předem dohodnou;
 - b) kterému střídavě předsedá každá ze stran a
 - c) který podává zprávy Radě EPA.

2. Úkoly Zvláštního výboru pro cla a usnadňování obchodu jsou:
 - a) sledovat provádění a správu této hlavy a článku 9;
 - b) poskytnout fórum pro konzultace a debaty o veškerých otázkách týkajících se cel, včetně pravidel původu, všeobecných celních režimů, určení celní hodnoty, sazebního zařazení, tranzitu a vzájemné správní spolupráce v celních záležitostech;
 - c) posiluje spolupráci při rozvoji, používání a prosazování pravidel původu a příslušných celních režimů, všeobecných celních režimů a vzájemné správní spolupráce v celních záležitostech;

- d) posiluje spolupráci v oblasti zajišťování kapacit a technické pomoci;
- e) jakékoli další otázky týkající se této hlavy, na kterých se strany dohodnou.

HLAVA IV

SANITÁRNÍ A FYTOSANITÁRNÍ OPATŘENÍ

ČLÁNEK 30

Oblast působnosti a definice

1. Tato hlava se použije na opatření podle Dohody Světové obchodní organizace o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření (dále jen „Dohoda WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření“).
2. Není-li stanoveno jinak, použijí se pro účely této hlavy definice Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření, Komise pro *Codex Alimentarius*, Světové organizace pro zdraví zvířat a Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin.

ČLÁNEK 31

Cíle

Cíle v oblasti používání sanitárních a fyto-sanitárních opatření jsou:

- a) usnadnit meziregionální a vnitroregionální obchod stran a zároveň chránit život a zdraví lidí, zvířat a rostlin podle Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření;
- b) řešit problémy vzniklé v souvislosti se sanitárními a fyto-sanitárními opatřeními týkajícími se dohodnutých prioritních odvětví a produktů při náležitém zohlednění regionální integrace;
- c) stanovit postupy a podmínky pro usnadnění spolupráce v sanitárních a fyto-sanitárních otázkách;
- d) zajistit transparentnost sanitárních a fyto-sanitárních opatření použitelných v obchodě mezi stranami a uvnitř stran;
- e) podporovat vnitroregionální harmonizaci opatření s mezinárodními normami podle Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření a rozvoj vhodných politik, právních, regulačních a institucionálních rámců v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- f) posílit účinné zapojení partnerského státu (partnerských států) EAC do Komise pro *Codex Alimentarius*, Světové organizace pro zdraví zvířat a Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin, podepsané v Římě dne 6. prosince 1951;

- g) podporovat konzultace a výměny mezi partnerským státem (partnerskými státy) EAC a laboratořemi a orgány EU;
- h) usnadnit rozvoj kapacit pro stanovení a provádění regionálních a vnitrostátních norem v souladu s mezinárodními požadavky s cílem usnadnit regionální integraci;
- i) vytvořit a posilovat kapacitu partnerského státu (partnerských států) EAC k provádění a monitorování sanitárních a fytosanitárních opatření v souladu s částí V hlavou VI a
- j) podporovat převody technologií.

ČLÁNEK 32

Práva a povinnosti

1. Strany opětovně potvrzují svá práva a povinnosti, které jim vyplývají z mezinárodních smluv a dohod týkajících se této hlavy, jichž jsou stranami.
2. Každá strana:
 - a) má svrchované právo uplatňovat sanitární a fytosanitární opatření, pokud jsou v souladu s Dohodou WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření;

- b) před zavedením jakéhokoli nového sanitárního a fytosanitárního opatření konzultuje s druhou stranou prostřednictvím oznamovacích mechanismů stanovených v Dohodě WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření a v případě potřeby prostřednictvím kontaktních míst;
- c) podporuje druhou stranu při shromažďování informací potřebných k přijímání informovaných rozhodnutí;
- d) podporuje vazby, společné podniky, společný výzkum a rozvoj mezi partnerským státem (partnerskými státy) EAC a orgány a laboratořemi EU.

ČLÁNEK 33

Vědecké zdůvodnění opatření

S výhradou této hlavy strany zajistí, aby zavedení, změna nebo úprava jakéhokoli sanitárního a fytosanitárního opatření na jejich územích vycházely z vědeckých odůvodnění a byly v souladu s Dohodou WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.

ČLÁNEK 34

Harmonizace

1. Strany usilují o dosažení harmonizace svých pravidel a postupů pro vypracování svých sanitárních a fytosanitárních opatření, včetně inspekčních, zkušebních a certifikačních postupů, v souladu s Dohodou WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.

2. Výbor vyšších úředníků vypracuje postupy na podporu a monitorování tohoto harmonizačního procesu.

ČLÁNEK 35

Rovnocennost

Strany použijí zásady rovnocennosti podle ustanovení Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření. Za tímto účelem každá strana poskytne ostatním přiměřený přístup, pokud požádají o inspekci, provedení zkoušek nebo jiných příslušných kroků.

ČLÁNEK 36

Vymezení pásem (zón) a rozčlenění na jednotky

Strany uznávají, případ od případu, oblasti, které jsou prosté škůdců nebo nákaz, nebo oblasti s nízkým výskytem škůdců nebo nákaz jako potenciální zdroj rostlinných a živočišných produktů s přihlédnutím k článku 6 Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření.

ČLÁNEK 37

Oznámení, šetření a transparentnost

1. Strany uplatňují sanitární a fytosanitární opatření transparentně v souladu s Dohodou WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.
2. Strany uznávají důležitost účinných mechanismů pro konzultace, oznámení a výměnu informací s ohledem na sanitární a fytosanitární opatření v souladu s Dohodou WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.
3. Dovážející strana informuje vyvážející stranu o veškerých změnách svých dovozních sanitárních a fytosanitárních požadavků, které mohou ovlivnit obchod spadající do oblasti působnosti této hlavy. Strany se rovněž zavazují zavést mechanismy pro výměnu takových informací.

ČLÁNEK 38

Posuzování shody

Strany za účelem zajištění souladu se sanitárními a fytosanitárními normami dohodnou postupy pro posuzování shody.

ČLÁNEK 39

Výměna informací a transparentnost obchodních podmínek

Spolupráce mezi stranami podle této hlavy zahrnuje:

- a) sdílení informací a konzultace o změnách sanitárních a fytosanitárních opatření, která mohou mít vliv na výrobky, jež jsou předmětem vývozního zájmu některé ze stran;
- b) výměnu informací v jiných oblastech, které by mohly být důležité z hlediska jejich obchodních vztahů, včetně výměny rychlých výstrah, odborných stanovisek a informací o odborných akcích na základě konkrétní žádosti;
- c) oznámení předem s cílem zajistit, aby byl(y) partnerský stát (partnerské státy) EAC informován(y) o nových sanitárních a fytosanitárních opatřeních, která mohou mít vliv na vývoz partnerského státu (partnerských států) EAC do EU; tento systém musí vycházet ze stávajících mechanismů v rámci dohod WTO, zejména článku 7 Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření;
- d) prosazování transparentnosti, pokud jde o odběr vzorků, analýzu a následná opatření po úředních kontrolách krmiv a potravin pocházejících z některé strany.

ČLÁNEK 40

Příslušné orgány

1. Orgány příslušnými pro provádění opatření uvedených v této hlavě budou příslušné sanitární a fyto-sanitární orgány v partnerském státě (partnerských státech) EAC a v EU.
2. Příslušné orgány uvedené v odstavci 1 mají úkoly, které jim byly svěřeny podle Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření.
3. Strany se vzájemně informují o svých příslušných orgánech uvedených v odstavci 1 a o všech jejich změnách.

HLAVA V

NORMY, TECHNICKÉ PŘEDPISY A POSUZOVÁNÍ SHODY

ČLÁNEK 41

Oblast působnosti a definice

1. Tato hlava se použije na přípravu, přijímání a uplatňování technických předpisů, norem a postupů posuzování shody ve smyslu Dohody WTO o technických překážkách obchodu (dále jen „Dohoda o technických překážkách obchodu“).
2. Pro účely této hlavy se použijí definice Dohody o technických překážkách obchodu.

ČLÁNEK 42

Práva a povinnosti

1. Strany znovu potvrzují svá práva a povinnosti podle Dohody o technických překážkách obchodu, přičemž berou v úvahu svá práva a závazky vyplývající z jiných mezinárodních ujednání, jejichž stranami jsou jak partnerský stát (partnerské státy) EAC, tak EU, včetně zejména těch, které se týkají ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti.

2. V souladu s Dohodou o technických překážkách obchodu strany zajistí, aby technické předpisy nebyly připravovány, přijímány nebo uplatňovány s úmyslem nebo důsledkem vytváření zbytečných překážek obchodu mezi nimi.

ČLÁNEK 43

Dohody o vzájemném uznávání

Strany mohou sjednávat dohody o vzájemném uznávání v odvětvích společného hospodářského zájmu.

ČLÁNEK 44

Transparentnost a oznamování

1. Strany znovu potvrzují své povinnosti týkající se oznamování a výměny informací o technických předpisech, normách a postupech posuzování shody, jak je stanoveno v Dohodě o technických překážkách obchodu.
2. Strany si vzájemně vyměňují informace o záležitostech, které by mohly být důležité z hlediska jejich obchodních vztahů, včetně výměny rychlých výstrah, odborných stanovisek a informací o odborných akcích prostřednictvím informačních míst.
3. Strany mohou spolupracovat na zřizování a provozu informačních míst, jakož i na zakládání a provozu společných databází.

ČLÁNEK 45

Harmonizace

Strany se vynasnaží své normy, technické předpisy a postupy posuzování shody harmonizovat.

ČLÁNEK 46

Posuzování shody

1. Strany znovu potvrzují své závazky týkající se posuzování shody v souladu s Dohodou o technických překážkách obchodu.
2. Strany mohou zvážit, s ohledem na míru sblížení svých technických předpisů, norem a infrastruktury pro posuzování shody, sjednávání dohod o vzájemném uznávání postupů posuzování shody.

ČLÁNEK 47

Technické regulační orgány

1. Regulační orgány partnerského státu (partnerských států) EAC jsou příslušnými orgány v partnerském státě (partnerských státech) EAC pro provádění opatření uvedených v této hlavě, které mají odpovědnost a pravomoc zajišťovat nebo dohlížet na provádění normalizace, metrologie, akreditace a posuzování shody.
2. Orgánem příslušným pro provádění této hlavy v EU je Evropská komise.
3. Partnerský stát (partnerské státy) EAC oznámí EU své technické regulační orgány v souladu s touto dohodou.

HLAVA VI

NÁSTROJE NA OCHRANU OBCHODU

ČLÁNEK 48

Antidumpingová a vyrovnávací opatření

1. S výhradou tohoto článku nebrání žádné ustanovení této dohody EU ani partnerskému státu (partnerským státům) EAC, jednotlivě nebo společně, přijímat antidumpingová nebo vyrovnávací opatření v souladu s příslušnými dohodami WTO. Pro účely tohoto článku se původ určuje v souladu s nepreferenčními pravidly původu stran.
2. Před uložením konečných dumpingových nebo vyrovnávacích cel v souvislosti s produkty dováženými z některé ze stran zváží strany možnost konstruktivních nápravných opatření upravených v příslušných dohodách WTO.
3. Pokud bylo antidumpingové nebo vyrovnávací opatření uloženo některou ze stran, soudní přezkum se uskuteční na jediném fóru, včetně fáze odvolání.
4. Je-li možné ukládat antidumpingová nebo vyrovnávací opatření na regionální i vnitrostátní úrovni, zajistí strany v příslušných případech, aby taková opatření nebyla v případě jednoho produktu uplatňována současně na jedné straně regionálními a na druhé straně vnitrostátními orgány.

5. Dovážející strana před zahájením šetření oznámí vyvážející straně přijetí řádně doložené stížnosti.

6. Tento článek se použije na všechna šetření zahájená po vstupu této dohody v platnost.

7. Pravidla WTO pro řešení sporů se použijí na všechny spory týkající se antidumpingových nebo vyrovnávacích opatření.

ČLÁNEK 49

Mnohostranná ochranná opatření

1. S výhradou tohoto článku nebrání žádné ustanovení této dohody partnerskému státu (partnerským státům) EAC a EU přijímat opatření v souladu s článkem XIX GATT 1994, Dohodou WTO o ochranných opatřeních a článkem 5 Dohody WTO o zemědělství. Pro účely tohoto článku se původ určí v souladu s nepreferenčními pravidly původu stran.

2. Bez ohledu na odstavec 1 tohoto článku a s ohledem na celkové rozvojové cíle této dohody a malou velikost hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC vyloučí EU dovoz z kteréhokoli (kterýchkoli) partnerského státu (partnerských států) EAC z působnosti jakýchkoli opatření přijatých v souladu s článkem XIX GATT 1994, Dohodou WTO o ochranných opatřeních a článkem 5 Dohody WTO o zemědělství.

3. Odstavec 2 se použije po dobu pěti (5) let počínaje dnem vstupu této dohody v platnost. Rada EPA nejpozději sto dvacet (120) dnů před koncem tohoto období přezkoumá fungování odstavce 2 s ohledem na rozvojové potřeby partnerského státu (partnerských států) EAC, aby rozhodla, zda se má jeho uplatňování prodloužit na další období.

4. Na odstavec 1 se vztahuje Ujednání WTO o pravidlech a řízení při řešení sporů.

ČLÁNEK 50

Dvoustranná ochranná opatření

1. Strana může po posouzení alternativních řešení uplatnit ochranná opatření s omezenou dobou trvání odchylovající se od článků 10 a 11 za podmínek a v souladu s postupy stanovenými v tomto článku.

2. Ochranná opatření uvedená v odstavci 1 mohou být přijata, dováží-li se produkt pocházející z jedné strany na území druhé strany v takovém zvýšeném množství a za takových podmínek, že působí nebo hrozí způsobit:

a) vážnou újmu domácímu výrobnímu odvětví vyrábějícímu obdobné nebo přímo soutěžící výrobky na území dovážející strany;

- b) narušení v hospodářském odvětví, zejména pokud tato narušení působí velké sociální problémy nebo obtíže, jež by mohly způsobit vážné zhoršení hospodářské situace dovážející strany, nebo
- c) narušení na trzích s obdobnými nebo přímo soutěžícími zemědělskými výrobky¹ nebo v mechanismech regulace těchto trhů.

3. Ochranná opatření uvedená v tomto článku nesmějí překračovat rámec toho, co je zapotřebí pro nápravu nebo prevenci vážné újmy nebo narušení vymezených v odstavci 2 a odst. 5 písm. b). Ochranná opatření dovážející strany mohou sestávat pouze z jednoho nebo více následujících opatření:

- a) pozastavení dalšího snižování sazby dovozního cla na dotčený výrobek, jak je stanoveno v této dohodě;
- b) zvýšení sazby cla na dotčený výrobek na úroveň, která nepřevyší clo uplatňované vůči ostatním členům WTO, a
- c) zavedení celních kvót na dotčený výrobek.

4. Aniž jsou dotčeny odstavce 1 až 3, dováží-li se jakýkoli výrobek pocházející z partnerského státu (partnerských států) EAC v takovém zvýšeném množství a za takových podmínek, že v jednom nebo několika nejbližších regionech EU působí nebo hrozí způsobit některou ze situací uvedených v odstavci 2, může EU zavést režim dohledu nebo přijmout ochranná opatření omezená na dotčený region nebo regiony v souladu s postupy stanovenými v odstavcích 6 až 9.

¹ Pro účely tohoto článku se zemědělskými produkty rozumějí produkty, na které se vztahuje příloha I Dohody WTO o zemědělství.

5. a) Aniž jsou dotčeny odstavce 1 až 3, dováží-li se jakýkoli produkt pocházející z EU v takovém zvýšeném množství a za takových podmínek, že v partnerském státě (partnerských státech) EAC působí nebo hrozí způsobit některou ze situací uvedených v odstavci 2, může (mohou) dotčený partnerský stát (dotčené partnerské státy) EAC zavést režim dohledu nebo přijmout ochranná opatření omezená na jeho (jejich) území v souladu s postupy stanovenými v odstavcích 6 až 9.
- b) Partnerský stát (partnerské státy) EAC může (mohou) přijmout ochranná opatření v souladu s postupy stanovenými v odstavcích 6 až 9, dováží-li se v důsledku snížení cel na jeho (jejich) území výrobek pocházející z EU v takovém množství a za takových podmínek, že působí nebo hrozí způsobit narušení ve vznikajícím výrobním odvětví vyrábějícím obdobné nebo přímo soutěžící výrobky. Toto ustanovení lze použít pouze po dobu deseti (10) let ode dne vstupu této dohody v platnost. Tuto dobu může Rada EPA prodloužit o nejvýše pět (5) let.
6. a) Ochranná opatření uvedená v tomto článku mohou být zachována pouze po dobu, která je zapotřebí pro prevenci nebo nápravu vážné újmy nebo narušení vymezených v odstavcích 2, 4 a 5.
- b) Ochranná opatření uvedená v tomto článku nesmějí být uplatňována po dobu přesahující dva (2) roky. Přetrvávají-li okolnosti opravňující k uložení ochranných opatření, mohou být tato opatření prodloužena o další období nepřesahující dva (2) roky. Uplatňuje-li (Uplatňují-li) partnerský stát (partnerské státy) EAC ochranné opatření, nebo uplatňuje-li EU ochranné opatření omezené na území jednoho nebo několika svých nejvzdálenějších regionů, lze takové opatření přesto uplatňovat po dobu nepřesahující čtyři (4) roky, a pokud přetrvávají okolnosti opravňující k uložení ochranných opatření, může být prodlouženo o další období čtyř (4) let.

- c) Ochranná opatření uvedená v tomto článku přijatá na období delší než jeden (1) rok musí obsahovat jednoznačné prvky postupně vedoucí k jejich odstranění nejpozději na konci stanovené doby.
- d) Ochranná opatření uvedená v tomto článku se nesmějí uplatňovat na dovoz výrobku, na který se již dříve taková opatření vztahovala, po dobu nejméně jednoho (1) roku od pozbytí platnosti těchto opatření.

7. Pro provádění odstavců 1 až 6 platí:

- a) je-li jedna ze stran toho názoru, že nastala některá z okolností stanovených v odstavcích 2, 4 nebo 5, okamžitě předá záležitost k posouzení Výboru vyšších úředníků;
- b) Výbor vyšších úředníků může vydat jakékoli doporučení nezbytné k nápravě vzniklých okolností; nevydá-li Výbor vyšších úředníků doporučení k nápravě okolností nebo není-li nalezeno žádné jiné uspokojivé řešení do třiceti (30) dnů po předložení věci Výboru vyšších úředníků, může dovážející strana v souladu s tímto článkem přijmout vhodná opatření k nápravě těchto okolností;
- c) před přijetím jakýchkoli opatření podle tohoto článku nebo, v případech, na které se vztahuje odstavec 8 tohoto článku, co nejdříve poskytne (poskytnou) partnerský stát (partnerské státy) EAC Výboru vyšších úředníků všechny relevantní informace potřebné k důkladnému posouzení situace s cílem nalézt řešení přijatelné pro dotčené strany;

- d) při výběru ochranných opatření podle tohoto článku musí být upřednostňována ta, která co nejméně narušují fungování této dohody;
- e) jakékoli ochranné opatření přijaté podle tohoto článku se okamžitě písemně oznámí Výboru vyšších úředníků a je předmětem pravidelných konzultací v tomto orgánu, zejména s cílem sestavit harmonogram pro jejich zrušení, jakmile to okolnosti umožní.

8. Vyžadují-li mimořádné okolnosti okamžité jednání, může dotčená dovážející strana prozatímně přijmout opatření stanovená v odstavcích 3, 4 nebo 5, aniž by splnila požadavky odstavce 7. Toto jednání může trvat po dobu nejvýše sto osmdesát (180) dnů, přijme-li opatření EU, a dvě stě (200) dnů, přijme-li (přijmou-li) opatření partnerský stát (partnerské státy) EAC nebo jsou-li opatření přijatá EU omezena na území jednoho nebo několika jejích nejbzdálenějších regionů. Trvání jakýchkoliv takových prozatímních opatření se započítá jako část původní doby uplatňování opatření a jakéhokoliv prodloužení uvedených v odstavci 6. Při přijímání takových prozatímních opatření je třeba brát v úvahu zájem všech zúčastněných stran, včetně jejich úrovně rozvoje. Dotčená dovážející strana informuje druhou stranu a předá věc okamžitě Výboru vyšších úředníků k posouzení.

9. Podrobí-li dovážející strana dovoz výrobku správnímú postupu, jehož účelem je rychlé poskytnutí informací o trendu obchodních toků, které by mohly způsobovat problémy uvedené v tomto článku, neprodleně o tom informuje Výbor vyšších úředníků.

10. Dohody o WTO se nelze dovolávat s cílem zabránit straně v přijetí ochranných opatření, která jsou v souladu s tímto článkem.

ČÁST III

RYBOLOV

HLAVA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 51

Oblast působnosti a zásady

1. Spolupráce týkající se obchodu a rozvoje v oblasti rybolovu zahrnuje mořský a vnitrozemský rybolov a akvakulturu.
2. Strany uznávají, že rybolov je klíčovým hospodářským zdrojem partnerského státu (partnerských států) EAC, významným způsobem přispívá k hospodářství(m) partnerského státu (partnerských států) EAC a skýtá velký potenciál pro budoucí regionální hospodářský rozvoj a vymýcení chudoby. Je také důležitým zdrojem potravy a devizových příjmů.
3. Strany dále uznávají, že rybolovné zdroje stojí rovněž v popředí zájmu jak EU, tak partnerského státu (partnerských států) EAC, a souhlasí, že budou spolupracovat v zájmu udržitelného rozvoje a řízení rybolovného odvětví s ohledem na společné zájmy a hospodářské, environmentální a sociální dopady.

4. Strany souhlasí s tím, že vhodnou strategií na podporu hospodářského růstu rybolovného odvětví a posílení jeho přínosu pro hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC je s ohledem na jeho dlouhodobou udržitelnost posilování činností zvyšujících přidanou hodnotu v tomto odvětví.

ČLÁNEK 52

Zásady spolupráce

1. K zásadám spolupráce v oblasti rybolovu patří:
 - a) podpora rozvoje a posílení regionální integrace;
 - b) zachování *acquis* dohody z Cotonou a její nástupnické dohody;
 - c) poskytnutí zvláštního a diferenciovaného zacházení;
 - d) zohlednění nejlepších dostupných vědeckých poznatků při posuzování a řízení zdrojů;
 - e) zajištění fungujících systémů monitorování environmentálních, hospodářských a sociálních dopadů v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

- f) zajištění shody se stávajícími vnitrostátními právními předpisy a příslušnými mezinárodními nástroji, včetně Úmluvy OSN o mořském právu z roku 1982, uzavřené dne 10. prosince 1982 v Montego Bay (UNCLOS) a regionálních a subregionálních dohod;
- g) zajištění ochrany a priority zvláštních potřeb drobného rybolovu a rybolovu pro vlastní potřebu.

2. Tyto základní zásady by měly přispět k udržitelnému a odpovědnému rozvoji živých vnitrozemských a mořských zdrojů, akvakultury a optimalizaci přínosu tohoto odvětví pro současné i budoucí generace prostřednictvím zvýšených investic, zajišťování kapacit a zlepšení přístupu na trh.

3. Strany spolupracují s cílem zajistit poskytnutí finanční a další podpory pro zlepšení konkurenceschopnosti a výrobní kapacity zpracovatelských závodů, diverzifikaci rybolovného průmyslu a rozvoj a zlepšení vybavení přístavů v partnerském státě (partnerských státech) EAC.

4. Podrobné oblasti spolupráce jsou uvedeny v hlavě IV části V.

HLAVA II

MOŘSKÝ RYBOLOV

ČLÁNEK 53

Oblast působnosti a cíle

1. Tato hlava se použije na používání, ochranu a řízení zdrojů mořského rybolovu v zájmu optimalizace zisků z rybolovu pro partnerský stát (partnerské státy) EAC prostřednictvím investic, zajišťování kapacit a lepšího přístupu na trh.
2. Cílem spolupráce mezi stranami podle této hlavy je:
 - a) podporovat udržitelný rozvoj a řízení rybolovu;
 - b) posilovat spolupráci s cílem zajistit udržitelné využívání a řízení rybolovných zdrojů jakožto silného základu pro regionální integraci vzhledem ke stěhovavým a migrujícím druhům, které mezi sebou pobřežní partnerské státy EAC sdílejí, a vzhledem k tomu, že žádný jednotlivý partnerský stát EAC nedisponuje kapacitou k zajištění udržitelnosti zdrojů;
 - c) zajišťovat spravedlivější rozdělení přínosů plynoucích z odvětví rybolovu;
 - d) zajišťovat účinné monitorování, kontrolu a dohled nezbytné pro boj proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;

- e) podporovat účinné využívání, ochranu a řízení živých mořských zdrojů ve výlučné ekonomické zóně a ve vodách, v nichž má (mají) partnerský stát (partnerské státy) EAC pravomoc vycházející z mezinárodních nástrojů, včetně UNCLOS, v zájmu vzájemného sociálního a hospodářského přínosu pro strany;
- f) podporovat a rozvíjet regionální a mezinárodní obchod na základě osvědčených postupů;
- g) vytvořit prostředí, včetně infrastruktury a zajišťování kapacit, které partnerskému státu (partnerským státům) EAC umožní vyrovnat se s přísnými tržními požadavky na průmyslový i drobný rybolov;
- h) podporovat vnitrostátní a regionální politické strategie, které mají za cíl zvyšovat produktivitu a konkurenceschopnost rybolovného odvětví, a
- i) vytvářet vazby na jiná hospodářská odvětví.

ČLÁNEK 54

Řízení rybolovu a otázky ochrany

1. Při určování úrovně udržitelného odlovu, lovné kapacity a dalších strategií řízení se uplatňuje přístup předběžné opatrnosti v zájmu předcházení nežádoucím důsledkům, například nadměrné kapacity a nadměrnému rybolovu, jakož i nežádoucím dopadům na ekosystémy a tradiční rybolov, nebo jejich odvrácení.

2. Každý partnerský stát EAC může přijmout vhodná opatření, včetně sezónních omezení a omezení rybolovných zařízení, za účelem ochrany územních vod a zajištění udržitelnosti tradičního a pobřežního rybolovu.
3. Strany podporují členství všech dotčených partnerských států EAC v Komisi pro tuňáky Indického oceánu (IOTC) a dalších příslušných rybolovných organizacích. Partnerský stát (partnerské státy) EAC koordinuje s EU svou činnost v zájmu zajištění řízení a ochrany všech rybích druhů, včetně tuňáka a podobných zdrojů, a usnadnění příslušného vědeckého výzkumu.
4. Neexistují-li dostatečné vědecké důkazy, na jejichž základě by příslušný orgán pro vnitrostátní řízení mohl určit mezní hodnoty a cílové úrovně udržitelného odlovu ve výlučné ekonomické zóně partnerského státu (partnerských států) EAC, strany v konzultaci s příslušným vnitrostátním orgánem a společně s IOTC a případně i jinými regionálními rybolovnými organizacemi takovou vědeckou analýzu podpoří.
5. Strany souhlasí s tím, že přijmou vhodná opatření tam, kde zvýšení úsilí povede ke zvýšení úrovně odlovu nad cílovou udržitelnou úroveň stanovenou příslušným vnitrostátním orgánem.
6. V zájmu ochrany a řízení tažných a vysoce stěhovavých populací ryb EU a partnerský stát (partnerské státy) EAC zajistí, aby plavidla plující pod jejich vlajkou dodržovala vnitrostátní, regionální nebo subregionální opatření týkající řízení rybolovu a související vnitrostátní právní předpisy.

ČLÁNEK 55

Řízení plavidel a opatření po výlovu

1. Budou dodržována ustanovení týkající se řízení plavidel a opatření po výlovu přijatá IOTC a jinými příslušnými regionálními rybolovnými organizacemi. Partnerský stát (partnerské státy) EAC a EU stanoví minimální podmínky pro monitorování, kontrolu a dohled nad rybářskými plavidly EU působícími ve vodách partnerského státu (partnerských států) EAC, které by měly zahrnovat následující:
 - a) pro partnerský stát (partnerské státy) EAC bude zřízen systém satelitního sledování plavidel a partnerskému státu (partnerským státům) EAC, který (které) systémem satelitního sledování plavidel nedisponuje (nedisponují), poskytne EU při zřizování takového kompatibilního systému pomoc;
 - b) kromě povinného kompatibilního systému satelitního sledování plavidel partnerský stát (partnerské státy) EAC spolu s EU vyvinou další systémy k zajištění účinného monitorování, kontroly a dohledu a EU partnerský stát (partnerské státy) EAC podpoří při zavádění takových dohodnutých systémů a poskytne mu (jim) při jejich provádění pomoc;
 - c) EU a partnerský stát (partnerské státy) EAC mají právo vysílat pozorovatele do národních i mezinárodních vod, přičemž postupy týkající se využití pozorovatelů musí být řádně stanoveny; pozorovatelé musí být placeni vnitrostátními vládami, ale za veškeré náklady na palubě odpovídá majitel lodi; EU podpoří náklady na vyškolení pozorovatelů;
 - d) budou zavedeny společné systémy podávání zpráv o rybolovu, které se budou používat po celém regionu, přičemž se pro podávání zpráv stanoví minimální podmínky;

- e) všechna plavidla, která vykládají nebo překládají svůj úlovek v partnerských státech EAC, tak učiní v přístavech nebo vnějších přístavních oblastech; překládka na moři se nepovoluje, kromě výjimek stanovených za zvláštních podmínek příslušnou regionální organizací pro řízení rybolovu; strany spolupracují s cílem rozvinout a modernizovat infrastrukturu pro vykládku a překládku v přístavech partnerského státu (partnerských států) EAC, včetně rozvoje kapacit pro produkty rybolovu;
- f) podávání zpráv o výmětu je povinné; přednostně by se mělo výmětům předcházet využitím metod selektivního rybolovu v souladu se zásadami IOTC a příslušných regionálních rybolovných organizací; vedlejší úlovek se pokud možno dopraví na břeh.

2. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při rozvíjení a provádění vnitrostátních či regionálních školicích programů pro státní příslušníky partnerského státu (partnerských států) EAC za účelem usnadnění jejich účinného zapojení do rybolovného průmyslu. Vyjednala-li EU dvoustrannou dohodu o rybolovu, podporuje se zaměstnávání státních příslušníků partnerského státu (partnerských států) EAC. Na námořníky najaté na rybářská plavidla EU se vztahuje Deklarace Mezinárodní organizace práce (MOP) o základních principech a právech v práci.

3. Strany vyvinou koordinované úsilí za účelem zlepšení prostředků pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu a přijmou v tomto směru vhodná opatření. Rybářská plavidla zapojená do nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu by měla být konfiskována a majitelé by měli být stíháni příslušnými orgány. Nemělo by jim být dovoleno znovu lovit ve vodách dotčeného partnerského státu (dotčených partnerských států) EAC, nezískají-li předchozí povolení od státu vlajky i uvedeného partnerského státu (uvedených partnerských států) EAC a v relevantních případech od dotčených regionálních organizací pro řízení rybolovu.

HLAVA III

VNITROZEMSKÝ RYBOLOV A ROZVOJ AKVAKULTURY

ČLÁNEK 56

Oblast působnosti a cíle

1. Tato hlava se použije na vnitrozemský rybolov, rozvoj pobřežních oblastí a akvakultury v partnerském státě (partnerských státech) EAC s ohledem na zajišťování kapacit, převod technologií, sanitární a fytosanitární normy, investice a investiční financování, ochranu životního prostředí, jakož i právní a regulační rámce.
2. Cílem spolupráce v oblasti vnitrozemského rybolovu a rozvoje akvakultury bude podpora udržitelného využívání zdrojů vnitrozemského rybolovu, posílení produkce akvakultury, odstranění omezení na straně nabídky, zlepšení kvality ryb a produktů rybolovu, aby splňovaly mezinárodní sanitární a fytosanitární opatření, zlepšení přístupu na trh EU, řešení překážek vnitroregionálního obchodu, přilákání přílivu kapitálu a investic do odvětví, zajištění kapacit a zvýšení přístupu k finanční podpoře pro soukromé investory v oblasti vnitrozemského rybolovu a rozvoje akvakultury.

ČÁST IV

ZEMĚDĚLSTVÍ

ČLÁNEK 57

Oblast působnosti a definice

1. Tato část se použije na plodiny a hospodářská zvířata včetně hospodářsky významného hmyzu.
2. Pro účely této části a části V hlavy II se použijí tyto definice:
 - a) „zemědělství“ zahrnuje pěstování plodin a chov hospodářských zvířat a hospodářsky významného hmyzu;
 - b) „zemědělskými produkty“ se rozumějí produkty, na které se vztahuje příloha I Dohody WTO o zemědělství;
 - c) „financováním zemědělství“ se rozumějí finanční zdroje na podporu zemědělské činnosti v celém hodnotovém řetězci, jako jsou dodávky vstupů, zemědělské služby, výroba, skladování, distribuce, zpracování a prodej;
 - d) „zemědělskými vstupy“ se rozumějí všechny látky nebo materiály, vybavení a nástroje používané při výrobě a zpracování zemědělských produktů;

- e) „technologiami udržitelného zemědělství“ se rozumějí technologie navržené se zvláštním ohledem na jejich environmentální, sociální a hospodářské dopady;
- f) „zajišťováním potravin a výživy“ se rozumí, že mají všichni lidé neustále fyzický a ekonomický přístup k bezpečným, dostatečným a výživným potravinám, které uspokojí jejich potřeby pro produktivní a zdravý život;
- g) „bezpečným živobytím“ se rozumí přiměřený a udržitelný přístup k příjmu a zdrojům na uspokojení základních potřeb spravedlivým způsobem (včetně přiměřeného přístupu k potravinám, pitné vodě, zdravotní péči, vzdělání, bydlení a včetně časových příležitostí pro účast na dění společnosti a sociální integraci);
- h) „přírodní katastrofou“ se rozumí následek přírodních pohrom, jako jsou sucha, zemětřesení, sesuvy půdy, sopečné výbuchy, záplavy, škůdci a choroby;
- i) „drobnými zemědělci“ se rozumějí výrobci s omezenými zdroji a vlastním pozemkem o rozloze menší než dva (2) hektary, u nichž je rozsah provozu příliš nízký na to, aby přilákali poskytování služeb potřebných k výraznému zvýšení produktivity a využití příležitostí na trhu;
- j) „udržitelný rozvoj“ v souvislosti s touto částí zahrnuje řízení a ochranu přírodních zdrojů jako základu pro hospodářský a sociální rozvoj takovým způsobem, aby bylo cílem naplnění lidských potřeb současných i budoucích generací.

ČLÁNEK 58

Cíle

1. Strany souhlasí s tím, že základním cílem této části je udržitelný rozvoj zemědělství, který zahrnuje mimo jiné zajišťování potravin a bezpečné živobytí, rozvoj venkova a snižování chudoby v partnerském státě (partnerských státech) EAC.
2. Cílem této části je:
 - a) posílit spolupráci mezi stranami s cílem dosáhnout blahobytu a zlepšovat kvalitu života těch, kdo jsou zapojeni do zemědělských činností, zvýšením produkce, produktivity a podílu na trhu;
 - b) zlepšovat zajišťování potravin a výživy v partnerském státě (partnerských státech) EAC podporou zvyšování přidané hodnoty, produkce, kvality, bezpečnosti, integrace trhu, obchodu, dostupnosti a přístupu;
 - c) přispívat k poskytování výdělečné činnosti v celém hodnotovém řetězci modernizovaného zemědělského odvětví;
 - d) rozvíjet moderní a konkurenceschopná zemědělská odvětví;
 - e) podporovat udržitelné využívání a správu přírodních a kulturních zdrojů rozvojem technologií šetrných k životnímu prostředí a udržitelných technologií, které zvyšují zemědělskou produktivitu;

- f) podporovat konkurenceschopnost zvyšováním přidané hodnoty v celém dodavatelském řetězci s cílem dosáhnout přístupu na trhy;
- g) zlepšovat příjmy výrobců rozvojem prodeje zemědělských produktů s přidanou hodnotou na trhu;
- h) usnadňovat přizpůsobení zemědělského odvětví a hospodářství venkova, aby mohly lépe čelit globálním hospodářským změnám;
- i) mobilizovat a zvyšovat hospodářskou výkonnost drobných zemědělců budováním kapacit zemědělských organizací;
- j) zlepšovat obchod a uvádění na trh pro zemědělské komodity s cílem zvýšit devizové příjmy;
- k) zlepšovat infrastrukturu v partnerském státě (partnerských státech) EAC v zájmu zvýšení výroby, produktivity, uvádění na trh a distribuce zemědělských vstupů a produktů, se zvláštním zřetelem ke skladování, třídění, zpracování, balení a dopravě.

ČLÁNEK 59

Obecné zásady

1. Strany uznávají význam zemědělství v hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC jakožto hlavního zdroje obživy pro většinu jeho (jejich) obyvatel, hlavního faktoru pro zajišťování potravin a výživy, odvětví s největším potenciálem pro vysoký růst a přidanou hodnotu a zdroj výnosů z vývozu.
2. S ohledem na multifunkční úlohu zemědělství v hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC se strany dohodly, že budou uplatňovat komplexní přístup k zemědělství jakožto základ pro udržitelný rozvoj.
3. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při podpoře udržitelného růstu zemědělství, se zohledněním jeho různých aspektů a rozmanitosti hospodářských, sociálních a environmentálních charakteristik, jakož i rozvojových strategií partnerského státu (partnerských států) EAC.
4. Strany uznávají, že větší integrace zemědělského odvětví ve všech partnerských státech EAC přispěje k rozvoji meziregionálních trhů a rozšíří prostor pro investice a rozvoj soukromého sektoru.
5. Strany uznávají důležitost podpory zemědělské produkce, přidané hodnoty, zemědělského obchodu a iniciativ pro rozvoj trhu prostřednictvím vhodných nástrojů a zajištění vhodného regulačního rámce s cílem reagovat na měnící se tržní podmínky. V této souvislosti se strany zavazují spolupracovat s cílem přilákat do partnerského státu (partnerských států) EAC nezbytné investice.

6. Strany se dohodly, že zemědělské priority v této části musí být jednoznačně propojeny s regionálním obecným politickým rámcem pro zajišťování potravin a výživy a snižování chudoby s cílem zajistit soudržnost a udat směr regionálního rozvoje.

ČLÁNEK 60

Komplexní dialog

1. Strany zavedou komplexní dialog partnerského státu (partnerských států) EAC a EU v oblasti politiky zemědělství a rozvoje venkova (dále jen „zemědělský dialog“) o všech záležitostech, na něž se vztahuje tato část. Zemědělský dialog monitoruje pokrok při provádění této části a poskytne fórum pro výměnu a spolupráci ve věci příslušných vnitřních zemědělských politik stran, a zejména úlohy zemědělství v partnerském státě (partnerských státech) EAC, pokud jde o zvyšování příjmů zemědělských podniků, zajišťování potravin, udržitelné využívání zdrojů, rozvoj venkova a hospodářský růst.
2. Zemědělský dialog probíhá ve Výboru vyšších úředníků.
3. Strany stanoví pracovní postupy a způsoby zemědělského dialogu na základě vzájemné dohody.

ČLÁNEK 61

Regionální integrace

Strany uznávají, že integrace zemědělství v partnerských státech EAC postupným odstraňováním překážek, zajištěním vhodného regulačního a institucionálního rámce a harmonizací a sbližováním politik přispěje k prohloubení procesu regionální integrace, a tím i k rozvoji regionálních trhů, který rozšíří prostor pro investice a rozvoj soukromého sektoru.

ČLÁNEK 62

Politiky umožňující provádění

Strany uznávají důležitost přijetí a provádění politik a institucionálních reforem s cílem umožnit a usnadnit dosažení cílů této části.

ČLÁNEK 63

Udržitelný rozvoj zemědělství

Strany spolupracují při dosahování udržitelného rozvoje zemědělství se zvláštním zaměřením na podporu nejzranitelnějších obyvatel venkova v partnerském státě (partnerských státech) EAC s ohledem na proměňující se světovou výrobu a obchodní modely, jakož i oblibu a preference spotřebitelů.

ČLÁNEK 64

Zajišťování potravin a výživy

1. Strany souhlasí, že tato dohoda umožňuje partnerskému státu (partnerským státům) EAC provádět účinná opatření pro zajišťování potravin a výživy a udržitelného rozvoje zemědělství, jakož i rozvíjet komerční zemědělské trhy v regionu s cílem zajišťovat potraviny a výživu.
2. Strany zajišťují, aby opatření přijatá podle této části měla za cíl zlepšit zajišťování potravin a výživy, a vyhýbají se přijímání opatření, která by mohla ohrozit zajišťování potravin a výživy na úrovni domácností, jakož i na vnitrostátní a regionální úrovni.

ČLÁNEK 65

Řízení hodnotového řetězce

Strany se dohodly, že vytvoří regionální strategie pro posílení dodavatelských kapacit v zemědělství, přičemž určí vysoce hodnotná zemědělská pododvětví, kde má region konkurenční výhody, a využijí investice, které mohou usnadnit přechod od komparativních ke konkurenčním výhodám.

ČLÁNEK 66

System včasného varování

Strany uznávají potřebu vytvářet, zlepšovat a posilovat informační systémy v oblasti zajišťování potravin, včetně vnitrostátních systémů včasného varování, posuzování zranitelnosti a monitorovacích systémů, a provádět opatření týkající se zajišťování kapacit, a to v souladu se stávajícími mezinárodními a regionálními mechanismy a jejich prostřednictvím.

ČLÁNEK 67

Technologie

Strany uznávají význam moderních a udržitelných zemědělských technologií a dohodly se, že budou rozvíjet a podporovat používání moderních zemědělských technologií, které zahrnují:

- a) udržitelné technologie zavlažování a hnojení;
- b) tkáňovou kulturu a mikropropagaci;
- c) upravená osiva;
- d) umělou inseminaci;
- e) integrovanou ochranu rostlin;

- f) balení produktů;
- g) posklizňovou úpravu;
- h) akreditované laboratoře;
- i) biotechnologie;
- j) posuzování a řízení rizik.

ČLÁNEK 68

Domácí politická opatření

1. Každá strana zajistí transparentnost v oblasti zemědělských podpor týkajících se obchodu se zemědělskými produkty. Za tímto účelem EU v rámci zemědělského dialogu pravidelně podává zprávy partnerskému státu (partnerským státům) EAC o právním základu, formě a výši těchto podpor. Tyto informace se považují za poskytnuté, jsou-li stranami nebo jejich jménem zpřístupněny na veřejně přístupné internetové stránce.
2. EU neudělí vývozní subvence žádným zemědělským produktům určeným do partnerského státu (partnerských států) EAC po dni vstupu této dohody v platnost. Tento zákaz přezkoumá Rada EPA po čtyřiceti osmi (48) měsících.

3. Kromě toho Výbor vyšších úředníků přezkoumá otázky, které mohou vyvstat v souvislosti s přístupem zemědělských produktů na trhy druhé strany. Tento výbor může vydávat doporučení Radě EPA v souladu s článkem 107.

ČLÁNEK 69

Produkce a uvádění zemědělských komodit na trh

1. Strany uznávají problémy s devizovými příjmy, kterým čelí partnerský stát (partnerské státy) EAC kvůli své závislosti na vývozu primárních zemědělských komodit, jež jsou vystaveny značnému kolísání cen a zhoršujícím se obchodním podmínkám.

2. Strany se proto dohodly, že:

- a) posílí partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti investic do produkce, zpracování a uvádění zemědělských komodit na trh;
- b) budou spolupracovat při rozvoji kapacit s cílem získat přístup na nikové trhy a usnadnit dodržování norem pro komodity tak, aby splňovaly požadavky těchto trhů;
- c) budou podporovat diverzifikaci zemědělské produkce a vývozních produktů v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- d) zlepší příjmy výrobců rozvojem uvádění zemědělských produktů s přidanou hodnotou na trh.

ČLÁNEK 70

Monitorování

Strany se dohodly, že Rada EPA přezkoumává a monitoruje provádění jejich závazků vyplývajících z této dohody. Rada EPA vykonává účinný dohled nad dodržováním závazků prostřednictvím zajištění transparentnosti a poskytuje stranám příležitost zhodnotit přínos těchto závazků k dosahování dlouhodobého cíle zavést spravedlivý a tržně orientovaný zemědělský obchodní systém.

ČLÁNEK 71

Země, které jsou čistými dovozci potravin

1. Strany uznávají důležitost řešení problémů partnerského státu (partnerských států) EAC, jenž je (jež jsou) čistým(i) dovozcem (dovozci) potravin. Cílem tohoto článku je tedy pomoci takovým státům vypracovat programy za účelem zajišťování potravin.
2. Strany se dohodly, že:
 - a) budou řešit omezení potravinářské produkce, skladování a distribuce v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

- b) budou využívat zdroje potravinové pomoci v partnerském státě (partnerských státech) EAC a v jiných afrických regionálních hospodářských společenstvích;
- c) zlepší koordinaci potravinové pomoci.
3. Strany se dohodly, že zachovají odpovídající úroveň potravinové pomoci, přičemž zohlední zájmy příjemců potravinové pomoci, a že zajistí, aby opatření uvedená v odstavci 2 neúmyslně nebránila dodávkám potravinové pomoci poskytovaným pro nouzové situace.
4. Strany zajistí, aby byla potravinová pomoc poskytována v plném souladu s opatřeními, která mají za cíl zabránit obchodnímu vytěsnění, mezi něž patří:
- a) zajištění, aby všechny transakce potravinové pomoci byly vedeny potřebou a realizovány výlučně formou grantů, a
- b) podmínka, aby nebyly přímo ani nepřímo spojeny s komerčním vývozem zemědělských produktů či jiného zboží a služeb.

ČLÁNEK 72

Význam některých odvětví

1. Strany uznávají, že:
 - a) poskytování náležitého přístupu k potravinám, čistá a bezpečná pitná voda, zdravotnická zařízení, vzdělávací možnosti, bydlení, účast na dění společnosti a sociální integrace jsou důležité pro bezpečné živobytí venkovského obyvatelstva;
 - b) rozvoj zemědělské infrastruktury včetně výroby, zpracování, uvádění na trh a distribuce hraje klíčovou roli pro sociálně-ekonomický rozvoj venkova a regionální integraci partnerského státu (partnerských států) EAC;
 - c) služby technické podpory, jako jsou zemědělský výzkum, osvětové a poradenské služby a odborná příprava, jsou důležité pro zvyšování zemědělské produktivity;
 - d) usnadnění financování zemědělství je důležitým opatřením pro transformaci zemědělství v partnerském státě (partnerských státech) EAC, neboť financování je potřebné pro rozvoj zemědělských technologií, zemědělské úvěry a pojištění, rozvoj infrastruktury a trhů, jakož i odbornou přípravu zemědělců, a
 - e) udržitelný rozvoj venkova je důležitý pro zlepšení životní úrovně obyvatel venkova partnerského státu (partnerských států) EAC.

2. Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti bezpečného živobytí, zemědělské infrastruktury, služeb technické podpory, služeb financování zemědělství, jakož i v oblasti rozvoje venkova, jak je stanoveno v hlavě II části V.

ČLÁNEK 73

Výměna informací a konzultace

1. Strany se dohodly na výměně zkušeností a informací o osvědčených postupech a na vzájemné konzultaci k veškerým otázkám souvisejícím s dosahováním cílů této části.

2. Strany se dohodly na:

- a) výměně informací o zemědělské výrobě, spotřebě a obchodu a o vývoji na jejich trzích se zemědělskými produkty;
- b) výměně informací o investičních příležitostech a pobídkách v zemědělském odvětví, včetně drobných činností;
- c) vzájemné výměně informací v oblasti zemědělských politik a právních předpisů;
- d) diskusi o změnách politik a institucí potřebných na podporu transformace zemědělského odvětví, jakož i koncepci a provádění regionálních politik týkajících se zemědělství a rozvoje venkova při usilování o regionální integraci;

- e) výměně informací o nových a příslušných technologiích, jakož i o politikách a opatřeních týkajících se kvality zemědělských produktů.

ČLÁNEK 74

Zeměpisná označení

1. Strany uznávají význam zeměpisných označení pro udržitelné zemědělství a rozvoj venkova.
2. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při určování, uznávání a registraci produktů, které by mohly využívat ochranné zeměpisné označení, a jakékoli další činnosti zaměřené na zajištění ochrany pro takto určené produkty.

ČÁST V

HOSPODÁŘSKÁ A ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK 75

Obecná ustanovení

1. V souladu s články 34 a 35 dohody z Cotonou a odpovídajícími ustanoveními nástupnické dohody strany znovu potvrzují, že rozvojová spolupráce je klíčovým prvkem jejich partnerství a zásadním faktorem pro plnění cílů této dohody. Strany se dohodly, že ustanovení přílohy VI této dohody mají přednost před ustanoveními této části.
2. Strany se dohodly, že budou řešit rozvojové potřeby partnerských států EAC zvýšením výrobní a zásobovací kapacity, podporou strukturální transformace a konkurenceschopnosti jejich ekonomik, posílením jejich hospodářské diverzifikace a zvýšením přidané hodnoty s cílem podpořit udržitelný rozvoj a regionální integraci.

3. Strany se zavazují spolupracovat v zájmu usnadnění provádění této dohody a podpory regionální integrace a rozvojových strategií. Strany se dohodly, že spolupráce musí být založena na této části a na rozvojové matici EPA, přičemž obě části se použijí s výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost, vedle regionálních a vnitrostátních strategií rozvoje partnerského státu (partnerských států) EAC. Rozvojová matrice EPA a odpovídající referenční měřítka, ukazatele a cíle zohledňující potřeby stanovené partnerským státem (partnerskými státy) EAC v okamžiku podpisu dohody o hospodářském partnerství EU-EAC jsou připojeny k této dohodě jako příloha IIIa a příloha IIIb. Přezkoumávají se každých pět (5) let. Tato spolupráce bude mít formu finanční i nefinanční podpory partnerského státu (partnerských států) EAC.

4. Financování týkající se rozvojové spolupráce mezi partnerským státem (partnerskými státy) EAC a EU na podporu provádění této dohody probíhá v rámci pravidel a příslušných postupů stanovených dohodou z Cotonou a její nástupnickou dohodou a v rámci příslušných následných nástrojů financovaných ze souhrnného rozpočtu EU. V této souvislosti a při zohlednění nových úkolů vyplývajících z posílené regionální integrace a konkurence na světových trzích se strany dohodly, že podpora provádění této dohody je jednou z priorit. Strany se dohodly, že finanční nástroje stanovené v dohodě z Cotonou a její nástupnické dohodě se uplatňují tak, aby se maximalizoval očekávaný přínos této dohody.

5. Pro účely provádění této dohody se strany zavazují jednotlivě i společně mobilizovat zdroje v souladu s pokyny zvláštních ustanovení hlavy X, s výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost.

6. Strany se dohodly, že budou v souladu s Pařížskou deklarací OECD o účinnosti pomoci, přijatou dne 2. března 2005, využívat a případně podporovat vnitrostátní nebo regionální prováděcí mechanismy, fondy nebo nástroje pro zaměření a koordinaci zdrojů na provádění této dohody.

ČLÁNEK 76

Cíle

Hospodářská a rozvojová spolupráce má za cíl:

- a) posílit konkurenceschopnost hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC;
- b) budovat dodavatelské kapacity a umožnit hladké provádění této dohody;
- c) transformovat struktury hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC vytvořením silné, konkurenceschopné a diverzifikované hospodářské základny prostřednictvím posílení produkce, distribuce, přepravy a uvádění na trh;
- d) rozvíjet obchodní kapacity, jakož i schopnosti přilákat investice;
- e) posílit obchod, investiční politiky a regulaci a
- f) prohlubovat regionální integraci.

ČLÁNEK 77

Oblasti spolupráce

S výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost, zahrnuje hospodářská a rozvojová spolupráce tyto oblasti:

- a) infrastruktura;
- b) zemědělství a chov dobytka;
- c) rozvoj soukromého sektoru;
- d) rybolov;
- e) voda a životní prostředí;
- f) otázky týkající se přístupu na trh včetně:
 - i) sanitárních a fytosanitárních opatření;
 - ii) technických překážek obchodu a
 - iii) cel a usnadňování obchodu v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- g) opatření na přizpůsobení vyplývající z EPA uvedená v hlavě IX a
- h) mobilizace zdrojů.

HLAVA I

INFRASTRUKTURA

ČLÁNEK 78

Oblast působnosti a cíle

1. Spolupráce v oblasti rozvoje fyzické infrastruktury bude zahrnovat zejména dopravu, energetiku a informační a komunikační technologie.
2. Cílem v této oblasti je:
 - a) posílení konkurenceschopnosti hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC;
 - b) řešení problému omezení na straně nabídky na institucionální, vnitrostátní a regionální úrovni
a
 - c) posílení rozvoje partnerství veřejného a soukromého sektoru.

ČLÁNEK 79

Doprava

1. Spolupráce v oblasti dopravy zahrnuje silniční, železniční, leteckou a vodní dopravu.

2. Cílem v této oblasti je:
- a) zlepšení vnitrostátní a regionální propojitelnosti k prohloubení regionální hospodářské integrace;
 - b) rozvoj, restrukturalizace, obnova a modernizace trvalých a účinných dopravních systémů partnerského státu (partnerských států) EAC;
 - c) zlepšení pohybu osob a toku zboží a
 - d) zajištění lepšího přístupu k trhům prostřednictvím lepší silniční, letecké, námořní, vnitrozemské vodní a železniční dopravy.
3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) řízení dopravních systémů;
 - b) zlepšení, rozvoj a modernizace infrastruktury na všech úrovních, včetně rozvoje intermodálních infrastrukturních sítí;
 - c) posílení institucionálních, technických a administrativních kapacit partnerského státu (partnerských států) EAC v oblasti norem, zajišťování kvality, metrologie a služeb posuzování shody;
 - d) rozvoj a převod technologií, inovace, výměna informací, vytváření sítí a prodej;

- e) podpora partnerství, vazeb a společných podniků mezi hospodářskými subjekty;
- f) zlepšení bezpečnosti a spolehlivosti dopravního odvětví, včetně meteorologických předpovědí, zacházení s rizikovým zbožím a reakcí na mimořádné události;
- g) rozvoj regionální dopravní politiky a regulační rámce.

ČLÁNEK 80

Energetika

1. Spolupráce v odvětví energetiky zahrnuje účast veřejného a soukromého sektoru na výrobě energie, jejím přenosu a distribuci a na přeshraničním obchodě s ní.
2. Cílem v této oblasti je:
 - a) vytvořit, posílit a rozšířit kapacity pro výrobu energie v regionu;
 - b) zvýšit počet alternativních zdrojů energie;
 - c) vytvořit, posílit a rozšířit sítě;
 - d) vytvořit, posílit a rozšířit distribuci a přenos;

- e) zlepšit přístup partnerského státu (partnerských států) EAC k moderním, účinným, spolehlivým, diverzifikovaným a udržitelným a obnovitelným zdrojům čisté energie za konkurenční ceny;
 - f) posílit na vnitrostátní i regionální úrovni výrobu, distribuci a řízení energetických kapacit;
 - g) podporovat energetickou propojenost uvnitř i vně partnerského státu (partnerských států) EAC pro maximální využití energie a
 - h) podpořit vytvoření prostředí příznivého pro přilákání investic do tohoto odvětví.
3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) výrobní, přenosová a distribuční kapacita stávajících energetických zdrojů, zejména vodních, ropných a biomasy;
 - b) diverzifikace skladby zdrojů energie tak, aby zahrnovala i další potenciální zdroje energie, které jsou sociálně a environmentálně přijatelné a snižují závislost na ropě;
 - c) rozvoj energetické infrastruktury, a to i ve venkovských oblastech;
 - d) rozvoj příslušných regulačních a politických reforem v oblasti energetiky, včetně komercializace a privatizace;
 - e) regionální a meziregionální propojitelnost a spolupráce v oblasti výroby a distribuce energie;

- f) zajišťování kapacit v oblasti lidských zdrojů, zlepšení správy, úrovně služeb a institucionálních struktur;
- g) rozvoj a převod technologií, výzkum a vývoj, inovace, výměna informací a vytváření databází a sítí;
- h) partnerství, vazby a společné podniky.

ČLÁNEK 81

Informační a komunikační technologie

1. Spolupráce v odvětví informačních a komunikačních technologií (IKT) zahrnuje rozvoj IKT, konkurenceschopnosti a inovací a hladký přechod k informační společnosti.
2. Cílem v této oblasti je:
 - a) rozvíjet odvětví IKT a
 - b) posílit přínos IKT pro usnadňování obchodu prostřednictvím elektronických služeb, elektronického obchodu, elektronické správy, e-zdraví, bezpečných transakcí a jiných sociálně ekonomických odvětví.

3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) propojitelnost a nákladová efektivnost IKT na vnitrostátní, regionální a celosvětové úrovni;
 - b) šíření nových IKT;
 - c) rozvoj právních a regulačních rámců pro IKT;
 - d) rozvoj, převod a aplikace technologií, výzkum a vývoj, inovace, výměna informací, vytváření sítí a prodej;
 - e) zajišťování kapacit v oblasti lidských zdrojů a zlepšování úrovně služeb a institucionálních struktur;
 - f) partnerství, vazby a společné podniky mezi hospodářskými subjekty;
 - g) prosazování a podpora rozvoje nových trhů se službami využívajícími informační a komunikační technologie.

HLAVA II

ZEMĚDĚLSTVÍ

ČLÁNEK 82

Oblast působnosti a cíle

1. Spolupráce podle této hlavy se vztahuje na plodiny a hospodářská zvířata, včetně hospodářsky významného hmyzu.
2. Strany souhlasí s tím, že hlavním cílem této hlavy je udržitelný rozvoj zemědělství, který zahrnuje mimo jiné zajišťování potravin a bezpečné živobytí, rozvoj venkova a snižování chudoby v partnerském státě (partnerských státech) EAC.
3. Další cíle této hlavy jsou stanoveny v článku 58.

ČLÁNEK 83

Oblasti spolupráce

1. Strany uznávají význam zemědělství pro hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC a souhlasí s tím, že budou spolupracovat na podpoře jeho (jejich) transformace s cílem zvýšit jeho (jejich) konkurenceschopnost, zajišťovat potraviny a výživu, podpořit rozvoj venkova a usnadnit přizpůsobení zemědělství a venkovských hospodářství důsledkům provádění této dohody, přičemž zvláštní pozornost bude věnována drobným zemědělcům.

2. Strany se dohodly na spolupráci v těchto oblastech:

a) regionální integrace:

zlepšení přístupu na regionální a mezinárodní trhy pro zemědělské produkty, včetně rozvoje tržních systémů a tržních strategií rozvoje;

b) politiky umožňující provádění:

i) rozvoj vnitrostátních a regionálních zemědělských politik a právních a regulačních rámců, zajišťování nezbytných kapacit a podpora institucionálního rozvoje;

ii) budování kapacit v partnerském státě (partnerských státech) EAC, aby tyto státy mohly plně využít zvýšeného počtu obchodních příležitostí a maximalizovat přínosy obchodních reforem;

c) udržitelný rozvoj zemědělství:

i) provádění společných činností na regionální úrovni, včetně výroby hnojiv, produkce osiva, rozvoje chovu hospodářských zvířat, tlumení nákaz zvířat a rostlin;

ii) podpora a posílení zpracování, prodeje, distribuce a přepravy a zpracování zemědělských produktů;

iii) zajišťování kapacit tak, aby odpovídaly mezinárodním normám týkajícím se zemědělské produkce, obalových materiálů a sanitárních a fytosanitárních opatření;

- d) zemědělská infrastruktura:
- i) rozvoj zemědělské podpůrné infrastruktury včetně udržitelných zavlažovacích systémů, rekuperace vody, skladování a řízení, uvádění na trh a třídění;
 - ii) rozvoj infrastruktury pro výzkum a odbornou přípravu, skladovací zařízení, přípojky a obecní přístupové cesty;
 - iii) rozvoj zemědělské zpracovatelské infrastruktury;
 - iv) zřízení zemědělského meteorologického střediska v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
 - v) rozvoj moderní tržní infrastruktury pro rozšiřování domácích a regionálních trhů;
- e) zajišťování potravin a výživy:
- i) zajišťování kapacit venkovských a městských společenství pro podporu zlepšování životní úrovně, vymýcení chudoby a udržitelný rozvoj;
 - ii) diverzifikace zemědělské produkce a rozvoj produktů, které řeší potřeby zajišťování potravin a výživy partnerského státu (partnerských států) EAC;
 - iii) koncepce a provádění programů, které povedou ke zvýšení výroby a produktivity zemědělství se zvláštním zaměřením na drobné zemědělce;

- iv) zajišťování kapacit pro dodržení souladu v oblasti vnitrostátní a regionální bezpečnosti potravin a
- v) tvorba a provádění programů sociálních kompenzací v regionech postižených přírodními katastrofami;
- f) řízení hodnotového řetězce:
 - i) podpora využívání udržitelných zemědělských technologií a dodávek nezbytných zemědělských vstupů;
 - ii) posílení produkce, produktivity a konkurenceschopnosti zemědělského odvětví prostřednictvím podpory odvětví závislých na zemědělství;
 - iii) posílení přidané hodnoty v celém dodavatelském řetězci zemědělských produktů tak, aby byly splněny požadavky vnitrostátních, regionálních a mezinárodních trhů, a
 - iv) podpora rozvoje činností v oblastech zpracování, prodeje, distribuce a přepravy zemědělských produktů;
- g) systém včasného varování:
 - i) zajišťování kapacit v oblasti posuzování a šíření informací o pravděpodobných dopadech hrozící katastrofy s dostatečným předstihem, aby bylo možné přijmout případná opatření a včas reagovat;

- ii) rozvoj a řízení vnitrostátních a regionálních informačních systémů;
 - iii) rozvoj, posílení a propojení systémů včasného varování a nouzové plány a strategie pro řízení reakcí na katastrofy na vnitrostátní a regionální úrovni a
 - iv) podpora přizpůsobení se změnám klimatu a možnosti zmírňování změn klimatu v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- h) produkce a uvádění zemědělských komodit na trh:
- i) rozvoj kapacit s cílem získat přístup na nikové trhy a usnadnění dodržování norem pro komodity tak, aby splňovaly požadavky těchto trhů;
 - ii) diverzifikace zemědělské produkce a vývozních produktů v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
 - iii) rozvoj moderní tržní infrastruktury pro rozšiřování domácích a regionálních trhů a
 - iv) rozvoj programů pro balení a označování výrobků, které umožní výrobcům z partnerského státu (partnerských států) EAC dosáhnout vysoké ceny za vývoz komodit;
- i) rozvoj venkova:
- i) zajišťování kapacit skupiny zemědělských výrobců v celém zemědělském hodnotovém řetězci;

- ii) zlepšování přepravních, komunikačních a prodejních možností pro uvádění zemědělských vstupů a výstupů na trh;
 - iii) řešení sociokulturních překážek, jako jsou jazykové rozdíly, úroveň gramotnosti, genderové předsudky a zdraví společenství, které ovlivňují charakter zemědělských systémů;
 - iv) zlepšení přístupu zemědělců k úvěrům a řízení přírodních a kulturních zdrojů a
 - v) rozvoj příslušných politických opatření na podporu včasné dostupnosti odpovídajících zemědělských vstupů pro drobné zemědělce;
- j) země, které jsou čistými dovozci potravin:
- řešení omezení potravinářské produkce, skladování a distribuce v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- k) bezpečné živobytí:
- i) zajišťování kapacit pro rozvoj sociálních služeb pro obyvatelstvo ve venkovských a příměstských oblastech;
 - ii) zlepšování celkového příjmu domácností ze zemědělské produkce prostřednictvím diverzifikace, přidané hodnoty, zaměstnanosti v podnicích mimo zemědělství a zavádění nových udržitelných zemědělských technologií v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

iii) zvyšování produktivity zemědělského odvětví v partnerském státě (partnerských státech) EAC a

iv) posílení využívání udržitelných zemědělských technologií ;

l) služby technické podpory:

EU se zavazuje poskytnout odpovídající zdroje a technickou pomoc při zajišťování kapacit partnerského státu (partnerských států) EAC předvídatelným a udržitelným způsobem v těchto oblastech:

i) posilování inovací a přenos technologií, znalostí, výzkumu a vývoje;

ii) rozvoj a častější využívání mechanizace v zemědělství partnerského státu (partnerských států) EAC;

iii) zřizování závodů pro zemědělské vstupy a distribučního systému v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

iv) podpora a posilování investic do zemědělského výzkumu, školicích služeb a odborné přípravy zemědělců a propojení výzkumu, školicích služeb a zemědělců;

v) případně vytváření a podpora regionálních středisek excelence včetně zemědělského meteorologického střediska a biotechnologických, analytických a diagnostických laboratoří pro plodiny, hospodářská zvířata a půdy, a

- vi) zlepšování přístupu ke službám v oblasti rostlinné a živočišné výroby, včetně chovu hospodářských zvířat, veterinárních služeb a služeb na ochranu rostlin;
- m) služby financování zemědělství:
- i) podpora venkovských finančních služeb pro drobné výrobce, zpracovatele a obchodníky;
 - ii) rozvoj regionálních mechanismů nebo fondů pro rozvoj zemědělství a venkova;
 - iii) rozvoj institucí pro mikrofinancování zemědělství a systémů pojištění;
 - iv) usnadňování přístupu k úvěrům od bank a jiných finančních institucí pro zemědělské zpracovatele, obchodníky a zemědělce a
 - v) podpora finančních institucí partnerského státu (partnerských států) EAC působících v zemědělství a usnadňování přístupu soukromého sektoru na kapitálové trhy s cílem získat krátkodobý i dlouhodobý kapitál;
- n) zeměpisná označení:
- i) rozvoj politik a právních rámců v oblasti zeměpisných označení;
 - ii) zavádění předpisů o zeměpisných označeních;
 - iii) vypracování kodexu postupů s cílem definovat produkty ve vztahu k jejich původu;

- iv) podpora místních organizací a institucí s cílem koordinovat místní zúčastněné strany ve věci zeměpisných označení a shody produktů;
- v) zajišťování kapacit pro určování, registraci, uvádění na trh, sledovatelnost a dodržování shody, pokud jde o zeměpisná označení výrobků, a
- vi) rozvoj jakékoli další oblasti spolupráce v rámci této položky, která může v budoucnosti vzniknout.

HLAVA III

ROZVOJ SOUKROMÉHO SEKTORU

ČLÁNEK 84

Oblast působnosti a cíle

1. Spolupráce v oblasti rozvoje soukromého sektoru zahrnuje podporu investic a rozvoj podnikání.
2. Cílem této hlavy je:
 - a) vytvoření prostředí příznivého pro podporu investic a soukromých podniků, včetně rozvoje nových průmyslových odvětví, přímých zahraničních investic a převodu technologií;

- b) posilování kapacity dodávek, konkurenceschopnosti a vytváření přidané hodnoty;
- c) zlepšování přístupu k financování investic finančními institucemi EU, jako je Evropská investiční banka;
- d) zajišťování kapacit a poskytování institucionální podpory pro rozvojové instituce soukromého sektoru, jako jsou agentury na podporu investic, vrcholové orgány, obchodní komory, sdružení, kontaktní místa a instituce pro usnadnění obchodu;
- e) tvorba nebo posilování politického, právního a regulačního rámce na podporu a ochranu investic;
- f) zlepšování podpůrného mechanismu a mechanismu poskytování pomoci soukromému sektoru od společných institucí AKT-EU, včetně střediska pro rozvoj zemědělství, mimo jiné na podporu investic v partnerském státě (partnerských státech) EAC, a
- g) vytváření nebo posilování partnerství, společných podniků, zadávání zakázek subdodavatelům, externího zajištění služeb nebo činností a vazeb.

ČLÁNEK 85

Podpora investic

Strany souhlasí, že budou podporovat investice v partnerském státě (partnerských státech) EAC v těchto oblastech:

- a) podpora reforem politik a právních a regulačních rámců;

- b) podpora posilování institucionálních kapacit, zejména zajišťování kapacit agentur na podporu investic partnerského státu (partnerských států) EAC a institucí zapojených do podpory a usnadňování zahraničních a místních investic;
- c) podpora zřizování vhodných správních struktur, včetně systému jednoho správního místa pro vstup a zavedení investic;
- d) podpora vytváření a udržování předvídatelného a bezpečného prostředí pro investice;
- e) podpora úsilí partnerského státu (partnerských států) EAC, pokud jde o koncepci nástrojů vytvářejících příjmy s cílem mobilizovat investiční zdroje;
- f) zavádění a podpora systémů prevence rizik jakožto mechanismů zmírňování rizika s cílem zvýšit důvěru investorů v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- g) podpora vytváření mechanismů pro výměnu informací mezi investičními agenturami partnerského státu (partnerských států) EAC a jejich protějšky v EU;
- h) podpora investic soukromého sektoru EU v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- i) podpora vytváření finančních rámců a nástrojů přizpůsobených investičním potřebám malých a středních podniků a
- j) usnadňování partnerství prostřednictvím společných podniků a kapitálového financování.

ČLÁNEK 86

Rozvoj podnikání

Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti rozvoje podnikání v partnerském státě (partnerských státech) EAC prostřednictvím podpory:

- a) obchodního dialogu, spolupráce a partnerství na úrovni soukromého sektoru partnerského státu (partnerských států) EAC a EU;
- b) úsilí na podporu mikropodniků a malých a středních podniků a jejich integrace do hlavních podnikatelských činností;
- c) efektivní výroby a uvádění na trh v případě podniků partnerského státu (partnerských států) EAC;
- d) provádění strategií rozvoje soukromého sektoru partnerského státu (partnerských států) EAC;
- e) příznivého prostředí pro rozvoj a růst mikropodniků a malých a středních podniků;
- f) kapacit organizací soukromého sektoru, aby mohly vyhovět mezinárodním normám;
- g) ochrany inovací před pirátstvím a
- h) kapacit partnerského státu (partnerských států) EAC v oblasti průzkumu, těžby a prodeje přírodních zdrojů.

HLAVA IV

RYBOLOV

ČLÁNEK 87

Rozsah spolupráce

Spolupráce v oblasti rybolovu zahrnuje mořský a vnitrozemský rybolov a akvakulturu.

ČLÁNEK 88

Oblasti spolupráce v oblasti mořského rybolovu

1. Spolupráce v oblasti mořského rybolovu zahrnuje:
 - a) řízení rybolovu a otázky ochrany;
 - b) řízení plavidel a opatření po výlovu;
 - c) finanční a obchodní opatření a
 - d) rozvoj odvětví rybolovu a produktů rybolovu a mořské akvakultury.

2. EU podpoří mobilizaci zdrojů za účelem provádění stanovených oblastí spolupráce na vnitrostátní a regionální úrovni, což také zahrnuje podporu zajišťování regionálních kapacit.
3. S výhradou části III a článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) rozvoj a zlepšování infrastruktury pro skladování, uvádění na trh a distribuci ryb a produktů rybolovu;
 - b) zajišťování kapacit na vnitrostátní a regionální úrovni v zájmu splnění technických požadavků na sanitární a fyto-sanitární opatření, technické překážky obchodu a analýzu rizik a kritických kontrolních bodů, rozvoj systémů kontroly a dohledu výlučné ekonomické zóny partnerského státu (partnerských států) EAC a zavedení a řízení režimů certifikace pro specifická odvětví mořského rybolovu;
 - c) investice a přenos technologií v oblasti rybářských operací, zpracování produktů rybolovu, přístavních služeb, rozvoje a zlepšování vybavení přístavů a diverzifikace rybolovu za účelem zařazení jiných druhů než tuňáka, které nejsou využity, nebo jsou využívány nedostatečně;
 - d) společné podniky a vazby, zejména mikropodniků a malých a středních podniků a tradičního rybolovu, v dodavatelském řetězci v odvětví rybolovu;
 - e) zvyšování přidané hodnoty rybolovu a
 - f) výzkum a vývoj v oblasti posuzování rybích populací a úrovní udržitelnosti.

4. Strany se zavazují, že budou spolupracovat při podpoře zřizování společných podniků v oblasti rybářských operací, zpracování produktů rybolovu, přístavních služeb, posilovat výrobní kapacitu, zlepšovat konkurenceschopnost odvětví rybolovu a dalších příbuzných odvětví a služeb, následného zpracování, rozvoje a zlepšování vybavení přístavů a diverzifikace rybolovu za účelem zahrnutí jiných druhů než tuňáka, které nejsou využity, nebo jsou využity pouze nedostatečně.

ČLÁNEK 89

Vnitrozemský rybolov a rozvoj akvakultury

Spolupráce v oblasti rozvoje vnitrozemského rybolovu a rozvoje akvakultury zahrnuje příspěvky EU v těchto oblastech:

- a) zajišťování kapacit a rozvoj vývozního trhu prostřednictvím:
 - i) zajišťování kapacit v oblasti průmyslové a řemeslné výroby, zpracování a diverzifikace produktů, které zvyšují konkurenceschopnost vnitrozemského rybolovu a akvakultury daného regionu, kupříkladu vytvořením středisek pro výzkum a vývoj, včetně rozvoje akvakultury pro komerční rybí farmy;
 - ii) zajišťování kapacit pro řízení řetězců vývozního trhu, včetně zavedení a řízení režimů certifikace pro specifické typy produktů a provádění podpory trhu, přidané hodnoty a snížení ztrát produktů rybolovu po výlovu;

- iii) zvyšování kapacit v regionu, kupříkladu zlepšováním příslušných orgánů v oblasti rybolovu, obchodnických a rybářských svazů, aby se zapojily do rybolovného obchodu s EU, a programů školení v oblasti vývoje a značení produktů;
- b) infrastruktura prostřednictvím:
- i) rozvoje a zlepšení infrastruktury pro vnitrozemský rybolov a akvakulturu;
 - ii) usnadnění přístupu k financování infrastruktury, včetně všech druhů vybavení;
- c) technologie prostřednictvím:
- i) rozvoje technických kapacit, včetně podpory efektivnější technologie, kupříkladu převodem rybolovné technologie z EU do partnerského státu (partnerských států) EAC;
 - ii) posílení kapacit pro řízení rybolovu v regionu, kupříkladu prostřednictvím výzkumu a systémů sběru údajů a podporou vhodných technologií pro řízení při výlovu a po výlovu;
- d) právní a regulační rámec prostřednictvím:
- i) rozvoje předpisů týkajících se vnitrozemského rybolovu a akvakultury a systémů monitorování, kontroly a dohledu;

- ii) rozvoje vhodných právních a regulačních nástrojů v oblasti práv duševního vlastnictví a zajištění kapacit pro jejich provádění v mezinárodním obchodě;
 - iii) ochrany ekoznaček a duševního vlastnictví;
- e) investice a finance prostřednictvím:
- i) podpory společných podniků a dalších forem smíšených investic mezi zúčastněnými subjekty v jednotlivých stranách, kupříkladu stanovením způsobů určování investorů pro operace společných podniků v oblasti vnitrozemského rybolovu a akvakultury;
 - ii) podpory při poskytování přístupu k úvěrovým prostředkům pro rozvoj malých až středních podniků, jakož i vnitrozemského rybolovu v průmyslovém měřítku;
- f) ochrany životního prostředí a zachování rybích populací prostřednictvím opatření, která zajistí, aby obchod s rybami podporoval ochranu životního prostředí, bezpečnostní opatření proti snižování populací ryb, zachování biologické rozmanitosti a opatrné zavádění exotických druhů do akvakultury, například opatrným zaváděním exotických druhů pouze do spravovaných nebo uzavřených prostorů po konzultaci se všemi dotčenými sousedními zeměmi;
- g) socioekonomická opatření a opatření na omezování chudoby prostřednictvím:
- i) podpory malých a středních rybářů, zpracovatelů a obchodníků s produkty rybolovu zajištěním kapacit partnerského státu (partnerských států) EAC pro zapojení se do obchodu s EU;

- ii) zapojování okrajových skupin do rybolovného odvětví, například prostřednictvím prosazování rovnosti žen a mužů v oblasti rybolovu, a zejména rozvojem kapacity obchodnic, které se podílejí na rybolovu, nebo se do něj hodlají zapojit; v zájmu udržitelného socioekonomického rozvoje budou do takového procesu zahrnuty i další znevýhodněné skupiny s potenciálem podílet se na rybolovu.

HLAVA V

VODA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ČLÁNEK 90

Oblast působnosti a cíle

1. Spolupráce podle této hlavy zahrnuje přírodní zdroje, zejména vodstvo, životní prostředí a biologickou rozmanitost.
2. Cílem spolupráce podle této hlavy je:
 - a) posílení vazeb mezi obchodem a životním prostředím;
 - b) podpora provádění mezinárodních environmentálních dohod, úmluv a smluv;

- c) zajišťování rovnováhy mezi environmentálním řízením a snižováním chudoby;
- d) ochrana životního prostředí, posílení zachování biodiverzity a zachování genetických zdrojů;
- e) podpora spravedlivého a trvale udržitelného využívání přírodních zdrojů;
- f) usnadňování a podpora udržitelného využívání sdílených zdrojů;
- g) podpora zapojení veřejného a soukromého sektoru do řízení přírodních zdrojů.

ČLÁNEK 91

Vodní zdroje

1. Spolupráce v oblasti vodních zdrojů zahrnuje zavlažování, výrobu vodní energie, výrobu a dodávky vody a ochranu povodí.
2. Cílem spolupráce v této oblasti je:
 - a) rozvoj udržitelného využívání a hospodaření s vodními zdroji v partnerském státě (partnerských státech) EAC v zájmu zlepšení životních podmínek jeho (jejich) obyvatelstva;
 - b) podpora regionální spolupráce v oblasti udržitelného využití přeshraničních vodních zdrojů;
 - c) rozvoj infrastruktury pro zásobování vodou na výrobní účely.

3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) rozvoj infrastruktury na zásobování vodou v regionu;
 - b) rozvoj příslušných právních a regulačních rámců;
 - c) integrované řízení vodních zdrojů;
 - d) zajišťování kapacit v oblasti lidských zdrojů, zlepšení úrovně služeb, řízení vodních zdrojů a institucionální struktury;
 - e) vytváření partnerství, vazeb a společných podniků mezi hospodářskými subjekty;
 - f) podpora rozvoje, převodu a uplatňování technologií, výzkumu a vývoje, inovací, výměny informací a vytváření sítí;
 - g) rozvoj kontroly znečišťování vodních zdrojů, jejich čištění a ochrana, čištění odpadních vod a kanalizace;
 - h) podpora udržitelných systémů zavlažování.

ČLÁNEK 92

Životní prostředí

1. Spolupráce v oblasti životního prostředí zahrnuje ochranu a udržitelné řízení životního prostředí, jakož i provádění environmentálních politik souvisejících s obchodem.
2. Cílem spolupráce v této oblasti je:
 - a) ochrana, obnova a zachování životního prostředí a biodiverzity (flory, fauny a mikrobiálních genetických zdrojů, včetně jejich ekosystémů);
 - b) rozvoj odvětví partnerského státu (partnerských států) EAC, která využívají technologií šetrných k životnímu prostředí;
 - c) podpora rozvoje, převodu a uplatňování technologií, výzkumu a vývoje, inovací a výměny informací.
3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
 - a) provádění mezinárodních environmentálních dohod, úmluv a smluv;
 - b) posílení a podpora spravedlivého a udržitelného využívání, zachování a řízení životního prostředí a biologické rozmanitosti, včetně lesů a volně se vyskytujících přírodních zdrojů;

- c) prosazování institucionálních a právních rámců a schopnosti rozvíjet, provádět, řídit a prosazovat environmentální právní předpisy, normy a politiky;
- d) vznik partnerství, vazeb a společných podniků mezi hospodářskými subjekty;
- e) prevence a zmírňování environmentálních katastrof a ztráty biologické rozmanitosti;
- f) podpora rozvoje, přizpůsobení, převodu a uplatňování technologií, výzkumu a vývoje a inovací;
- g) ochrana a řízení přímořských a mořských zdrojů, domácích a původních volně žijících biologických a genetických zdrojů;
- h) rozvoj alternativních k životnímu prostředí šetrných činností a životních podmínek;
- i) výroba zboží a služby, pro které jsou důležité ekoznačky, a usnadňování obchodu s nimi;
- j) výměna informací a vytváření sítí v oblasti produktů a požadavků na ně, pokud jde o výrobní proces, přepravu, prodej a označování;
- k) rozvoj infrastrukturních zařízení pro oblast produktů šetrných k životnímu prostředí;
- l) integrace lokálních společenství do řízení biodiverzity, lesů a volně se vyskytujících přírodních zdrojů;

- m) rozvoj nakládání s odpady a bezpečná likvidace průmyslových a toxických odpadů;
- n) podpora zapojení zúčastněných stran do mezinárodního dialogu o životním prostředí.

HLAVA VI

SANITÁRNÍ A FYTOSANITÁRNÍ OPATŘENÍ

ČLÁNEK 93

Oblast působnosti a cíle

1. Spolupráce podle této hlavy zahrnuje podporu a zajišťování kapacity pro harmonizaci, vymezení pásem (zón) a rozčlenění na jednotky, posuzování shody, výměnu informací a transparentnost obchodních podmínek.
2. Cílem spolupráce podle této hlavy je:
 - a) usnadňovat meziregionální a vnitroregionální obchod stran a zároveň chránit život a zdraví lidí, zvířat a rostlin podle Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření;
 - b) řešit problémy vzniklé v souvislosti se sanitárními a fytosanitárními opatřeními týkajícími se dohodnutých prioritních odvětví a produktů při náležitém zohlednění regionální integrace;

- c) stanovit postupy a podmínky pro usnadnění spolupráce v sanitárních a fytosanitárních otázkách;
- d) zajišťovat transparentnost sanitárních a fytosanitárních opatření použitelných v obchodě mezi stranami a uvnitř stran;
- e) podporovat vnitroregionální harmonizaci opatření s mezinárodními normami podle Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření a rozvoj vhodných politik a právních, regulačních a institucionálních rámců v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- f) posilovat účinné zapojení partnerského státu (partnerských států) EAC do Komise pro *Codex Alimentarius*, Světové organizace pro zdraví zvířat a Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin;
- g) podporovat konzultace a výměny mezi orgány a laboratořemi EAC a EU;
- h) usnadňovat rozvoj kapacit pro stanovení a provádění regionálních a vnitrostátních norem v souladu s mezinárodními požadavky s cílem usnadnit regionální integraci;
- i) budovat a posilovat kapacity partnerského státu (partnerských států) EAC k provádění a monitorování sanitárních a fytosanitárních opatření podle tohoto článku a
- j) podporovat převody technologií.

3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) podpora partnerského státu (partnerských států) EAC při plnění sanitárních a fytosanitárních opatření, včetně vypracování vhodných regulačních rámců, politik, záležitostí týkajících se práce příslušných mezinárodních normalizačních organizací, odborné přípravy, informačních akcí, zajišťování kapacit a technické pomoci;
 - b) je-li to vhodné, podpora harmonizace sanitárních a fytosanitárních opatření na území partnerského státu (partnerských států) EAC, zřizování vnitrostátních koordinačních výborů pro sanitární a fytosanitární opatření a posilování kapacit veřejného a soukromého sektoru pro sanitární kontrolu; prioritní oblasti zahrnují rozvoj a provádění programu kvality, odbornou přípravu, informační akce, budování, zdokonalování, modernizaci a akreditaci laboratoří;
 - c) podpora v záležitostech týkajících se práce příslušných mezinárodních normalizačních orgánů, přičemž tato spolupráce může zahrnovat odbornou přípravu, informační akce, zajišťování kapacit a technickou podporu;
 - d) podpora v oblasti rybolovu s cílem vytvořit harmonizovaná regionální pravidla, právní předpisy a normy pro produkty rybolovu tak, aby se podpořil obchod mezi stranami a uvnitř regionu EAC;
 - e) podpora s cílem posílit spolupráci mezi sanitárními a fytosanitárními institucemi partnerského státu (partnerských států) EAC a rovnocennými sanitárními a fytosanitárními institucemi EU;

- f) podpora provádění Dohody o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření, zejména posilováním příslušných orgánů, oznamovacích a informačních středisek partnerského státu (partnerských států) EAC;
- g) podpora sdílení a výměny informací.

ČLÁNEK 94

Harmonizace

1. Strany usilují o dosažení harmonizace svých příslušných pravidel a postupů pro vypracování svých sanitárních a fytosanitárních opatření, včetně inspekčních, zkušebních a certifikačních postupů, a to v souladu s Dohodou WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.
2. Partnerský stát (partnerské státy) EAC, bude-li to vhodné, vypracuje (vypracují) s podporou EU program a časový rámec pro harmonizaci svých sanitárních a fytosanitárních norem.
3. Výbor vyšších úředníků vypracuje postupy pro případnou podporu a monitorování tohoto procesu harmonizace v regionech.

ČLÁNEK 95

Vymezení pásem (zón) a rozčlenění na jednotky

Strany uznávají individuálně oblasti, které jsou prosté škůdců nebo nákaz, nebo oblasti s nízkým výskytem škůdců nebo nákaz jako potenciální zdroj rostlinných a živočišných produktů s přihlédnutím k článku 6 Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.

ČLÁNEK 96

Zvláštní a diferencované zacházení a technická pomoc

1. EU souhlasí s tím, že bude poskytovat technickou pomoc a zvláštní a diferencovaný přístup v souladu s články 9 a 10 Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.
2. Strany spolupracují při řešení zvláštních potřeb partnerského státu (partnerských států) EAC vyplývajících z provádění této hlavy.
3. Strany souhlasí s tím, že následující oblasti jsou prioritami v oblasti technické pomoci:
 - a) zajišťování technických kapacit ve veřejném a soukromém sektoru partnerského státu (partnerských států) EAC s cílem umožnit sanitární a fytosanitární kontroly a rovněž odbornou přípravu a informační akce pro inspekci, certifikaci, dohled a kontrolu;

- b) posilování technických kapacit pro provádění a monitorování sanitárních a fyto-sanitárních opatření, včetně podpory většího využívání mezinárodních norem;
- c) rozvoj kapacit pro analýzu rizik, harmonizaci, shodu, testování, certifikaci, monitorování reziduí, možnost zpětného vysledování a akreditaci, a to i prostřednictvím modernizace nebo zřizování laboratoří a dalšího vybavení v zájmu pomoci partnerskému státu (partnerským státům) EAC dodržovat mezinárodní normy;
- d) podpora zapojení partnerského státu (partnerských států) EAC do činnosti příslušných mezinárodních normalizačních orgánů;
- e) rozvoj kapacity partnerského státu (partnerských států) EAC pro efektivní zapojení se do procesů oznamování.

HLAVA VII

TECHNICKÉ PŘEKÁŽKY OBCHODU

ČLÁNEK 97

Oblast působnosti a cíle

1. Spolupráce podle této hlavy zahrnuje přípravu, přijímání a uplatňování technických předpisů, norem a postupů posuzování shody ve smyslu Dohody o technických překážkách obchodu.
2. Cílem spolupráce podle této hlavy je:
 - a) postupné odstranění technických překážek obchodu s cílem usnadnit obchod mezi stranami a uvnitř partnerského státu (partnerských států) EAC;
 - b) posílení regionální integrace mezi partnerským státem (partnerskými státy) EAC harmonizací norem, technických předpisů a postupů posuzování shody uplatňovaných v partnerském státě (partnerských státech) EAC, v souladu s Dohodou o technických překážkách obchodu;
 - c) prosazování většího využívání mezinárodních technických předpisů, norem a postupů posuzování shody, včetně specifických odvětvových opatření;

- d) rozvoj funkčních vazeb, společných podniků a společné výzkumné a vývojové práce mezi institucemi normalizace, posuzování shody a regulace partnerského státu (partnerských států) EAC a EU;
- e) zlepšení přístupu na trh pro zboží pocházející z partnerského státu (partnerských států) EAC zvýšením jejich bezpečnosti, kvality a konkurenceschopnosti;
- f) prosazování většího používání mezinárodních osvědčených postupů v oblasti technických předpisů, mezinárodních norem a postupů posuzování shody;
- g) zajistit, aby příprava, přijímání a uplatňování norem a technických předpisů bylo transparentní a nepředstavovalo zbytečné překážky pro obchod mezi stranami v souladu s Dohodou o technických překážkách obchodu;
- h) podpora rozvoje vhodného regulačního rámce, politik a reforem v partnerském státě (partnerských státech) EAC v zájmu dodržení mezinárodně uznávaných postupů;
- i) pomoc partnerskému státu (partnerským státům) EAC při provádění Dohody o technických překážkách obchodu a dosažení souladu se souvisejícími požadavky jejich obchodních partnerů v rámci uvedené d.

3. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:

- a) podpora většího využívání mezinárodních norem, technických předpisů a posuzování shody, včetně specifických odvětvových opatření na území stran;

- b) podpora zajišťování kapacit partnerského státu (partnerských států) EAC v oblasti normalizace, metrologie, akreditace a postupů posuzování shody, včetně podpory modernizace a zřizování laboratoří a příslušných institucí, jakož i získávání příslušných zařízení;
- c) podpora řízení a zabezpečování jakosti ve vybraných odvětvích důležitých pro partnerský stát (partnerské státy) EAC;
- d) podpora plné účasti regulačních orgánů partnerského státu (partnerských států) EAC zabývajících se normami a technickou regulací v mezinárodních normalizačních orgánech a posílení úlohy mezinárodních norem jako základu pro technické předpisy;
- e) podpora úsilí orgánů posuzování shody partnerského státu (partnerských států) EAC s cílem získat mezinárodní akreditaci;
- f) rozvoj funkčních vazeb mezi institucemi jednotlivých stran pro normalizaci, posuzování shody a certifikaci;
- g) podpora rozvoje společného porozumění ohledně osvědčených regulačních postupů, mezi něž patří:
 - i) transparentnost při přípravě, přijímání a uplatňování technických předpisů, norem a postupů posuzování shody;

- ii) potřebnost a přiměřenost regulačních opatření a souvisejících postupů posuzování shody, včetně případného používání prohlášení o shodě dodavateli;
 - iii) uplatňování mezinárodních norem coby základu pro vypracování technických předpisů s výjimkou případů, kdy by takové mezinárodní normy nebyly účinným či vhodným prostředkem k dosažení sledovaných legitimních cílů;
 - iv) prosazování technických předpisů a kroků v oblasti dohledu nad trhem a
 - v) rozvoj mechanismů a metod pro přezkum technických předpisů, norem a postupů posuzování shody;
-
- h) zjišťování priorit a podpora rozvoje nezbytné technické infrastruktury a převodu technologií, pokud jde o metrologii, normalizaci, zkoušení, osvědčování a akreditaci, na podporu technických předpisů;
 - i) prohlubování regulační, technické a vědecké spolupráce, mimo jiné prostřednictvím výměny informací, zkušeností a údajů, za účelem zlepšení kvality a úrovně jejich technických předpisů a za účelem účinného využívání regulačních zdrojů;
 - j) rozvoj slučitelnosti a soudržnosti příslušných technických předpisů, norem a postupů posuzování shody;

- k) podpora a povzbuzování dvoustranné spolupráce mezi příslušnými organizacemi stran odpovědnými za metrologii, normalizaci, zkoušení, osvědčování a akreditaci;
- l) podpora spolupráce mezi stranami a EAC, pokud jde o činnost příslušných mezinárodních institucí, organizací a fór zabývajících se otázkami v oblasti technických překážek obchodu.

HLAVA VIII

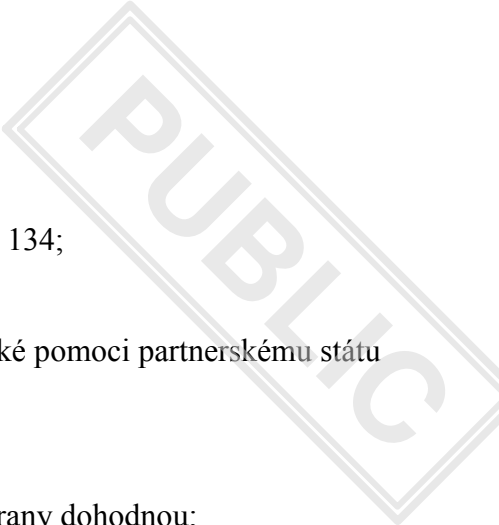
CLA A USNADNĚNÍ OBCHODU

ČLÁNEK 98

Oblast působnosti a cíle

1. Strany uznávají význam spolupráce v záležitostech cel a usnadňování obchodu v rozvíjejícím se globálním obchodním prostředí.
2. Strany souhlasí s tím, že posílí spolupráci s cílem zajistit, aby příslušné právní předpisy a postupy a rovněž správní kapacita příslušných správ splňovaly cíl podporovat usnadňování obchodu.
3. Strany uznávají potřebu řádné správní kapacity za účelem dosažení těchto cílů. Souhlasí, že partnerský stát (partnerské státy) EAC potřebuje (potřebují) přechodné období a budování kapacit pro hladké provádění této hlavy.

4. Cílem spolupráce podle této hlavy je:
- a) usnadňovat obchod mezi stranami;
 - b) podporovat harmonizaci celních předpisů a postupů na regionální úrovni;
 - c) podporovat partnerský stát (partnerské státy) EAC s cílem posílit usnadňování obchodu;
 - d) poskytovat podporu celním správám partnerského státu (partnerských států) EAC při provádění této dohody a dalších osvědčených mezinárodních celních postupů;
 - e) posilovat spolupráci mezi celními orgány stran a dalšími příslušnými pohraničními orgány.
5. S výhradou článku 75 se strany dohodly, že budou spolupracovat v těchto oblastech:
- a) výměna informací týkajících se celních předpisů a postupů;
 - b) rozvoj společných iniciativ ve vzájemně dohodnutých oblastech;
 - c) podpora:
 - i) modernizace celních systémů a postupů a zkrácení doby celního odbavení;

-
- ii) zjednodušení a sladění celních postupů a obchodních formalit, včetně těch, které se týkají dovozu, vývozu a tranzitu;
 - iii) posílení regionálních systémů tranzitu;
 - iv) posílení transparentnosti v souladu s článkem 134;
 - v) zajišťování kapacit, včetně finanční a technické pomoci partnerskému státu (partnerským státům) EAC v této oblasti, a
 - vi) jakékoli další oblasti cel, na kterých se obě strany dohodnou;
- d) pokud možno zaujetí společného postoje v mezinárodních organizacích v oblasti cel a usnadňování obchodu, jako jsou WTO, WCO, OSN a UNCTAD;
- e) podpora koordinace mezi všemi souvisejícími úřady jak uvnitř jednotlivých států, tak přes hranice.
6. Strany spolupracují v celních záležitostech a ohledně pravidel původu:
- a) zavedením postupů a praktik, do nichž se promítnou mezinárodní nástroje a normy platné v oblasti cel a usnadňování obchodu, včetně pravidel WTO a nástrojů a norem WCO;
 - b) prováděním činností zaměřených na posílení harmonizace celních norem a opatření k usnadnění obchodu;

- c) používáním moderních celních postupů, včetně posuzování rizik, závazných pravidel, zjednodušení postupů, kontroly po propuštění zboží a metod auditu;
- d) automatizací celních a jiných obchodních postupů, včetně elektronické výměny informací v oblasti cel a obchodu;
- e) odbornou přípravou celních úředníků a dalších příslušných úředníků veřejného a soukromého sektoru v oblasti celní spolupráce a usnadňování obchodu a
- f) v jakékoli další oblasti, které mohou strany určit.

HLAVA IX

OPATŘENÍ PRO PŘIZPŮSOBENÍ SE VYPLÝVAJÍCÍ Z EPA

ČLÁNEK 99

Oblast působnosti a cíle

1. Strany uznávají, že odstraňování nebo podstatné snižování cel stanovené touto dohodou bude představovat pro partnerský stát (partnerské státy) EAC výzvu. Strany se dohodly, že ji budou řešit vytvořením kompenzačního rámce, s výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost.

2. Strany rovněž uznávají, že provádění této dohody může hospodářstvím partnerského státu (partnerských států) EAC způsobit potenciální potíže, mimo jiné v sociální, ekonomické a environmentální oblasti. Strany se dohodly, že tyto potíže je třeba řešit prostřednictvím hospodářské a rozvojové spolupráce.

3. Spolupráce podle této hlavy se zaměřuje na řešení skutečných a potenciálních problémů souvisejících s přizpůsobením a vyplývajících z provádění této dohody.

ČLÁNEK 100

Oblasti spolupráce

1. Pokud jde o ztráty příjmů spojené se snížením cel, EU, s výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost:

- a) vede intenzivní dialog o opatřeních a reformách pro fiskální přizpůsobení;
- b) stanoví postupy spolupráce na podporu fiskální reformy;
- c) poskytuje finanční prostředky na přechodné pokrytí dohodnutých ztrát ve státních příjmech v důsledku odstranění nebo výrazného snížení celních sazeb.

2. V zájmu zajištění toho, aby mohlo (mohla) hospodářství partnerského státu (partnerských států) EAC plně využít této dohody, EU souhlasí, že bude s partnerským státem (partnerskými státy) EAC spolupracovat tak, aby mohly provádět vhodné činnosti v oblasti spolupráce zaměřené na:

- a) zlepšování konkurenceschopnosti výrobních odvětví v partnerském státě (partnerských státech) EAC;

- b) zlepšování produktivní a odborné způsobilosti pracovníků partnerského státu (partnerských států) EAC, včetně odborné přípravy pracovníků, kteří byli propuštěni v důsledku uzavření podniků, nebo zprostředkování těmto pracovníkům nových dovedností pro nové činnosti atd.;
- c) podporu opatření k vytvoření udržitelného životního prostředí;
- d) zajišťování kapacit k posílení makroekonomické disciplíny;
- e) zmírňování možných dopadů na zajišťování potravin a výživy, rozvoj venkova, bezpečné živobytí a výnosy z vývozu v partnerském státě (partnerských státech) EAC;
- f) řešení dalších možných oblastí spolupráce týkajících se úkolů souvisejících s prováděním této dohody.

HLAVA X

MOBILIZACE ZDROJŮ

ČLÁNEK 101

Zásady a cíle

1. Strany, uznávající závazek EU podporovat provádění této dohody a vlastní úsilí partnerského státu (partnerských států) EAC s cílem financovat jeho (jejich) rozvojové potřeby, se dohodly, že budou pracovat společně a nezávisle za účelem mobilizace finančních zdrojů na podporu provádění této dohody, regionální integrace a rozvojových strategií partnerského státu (partnerských států) EAC.
2. Cílem společné mobilizace zdrojů je doplňovat, podporovat a prosazovat v duchu vzájemné závislosti úsilí partnerského státu (partnerských států) EAC při hledání alternativních zdrojů financování na podporu regionální integrace a rozvojových strategií, zejména rozvojové matrice EPA v příloze IIIa, s výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost.

ČLÁNEK 102

Povinnosti

1. S výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost, partnerský stát (partnerské státy) EAC:
 - a) na včasném a předvídatelném základě vyčlení prostředky ze svých finančních mechanismů na podporu regionální integrace rozvojových strategií a projektů souvisejících s dohodami EPA, jak jsou uvedeny v rozvojové matici EPA;
 - b) bude (budou) rozvíjet své rozvojové strategie s náležitým ohledem na právo partnerského státu (partnerských států) EAC určit směr a posloupnost svých rozvojových strategií a priorit;
 - c) zřídí fond EPA na poskytování prostředků souvisejících s EPA;
 - d) začlení priority rozvojové matrice EPA do regionálních a vnitrostátních strategií.
2. S výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost, partnerský stát (partnerské státy) EAC vypracuje pravidla a předpisy pro řízení fondu EPA s cílem zajistit transparentnost, odpovědnost a hospodárnost využívání těchto zdrojů. Aniž jsou dotčeny příspěvky jiných partnerů do fondu EPA, jsou prostředky EU poskytovány pod podmínkou, že EU provozní postupy fondu EPA úspěšně posoudí.

3. S výhradou ustanovení přílohy VI, která mají přednost, EU vyčlení finanční prostředky na včasném a předvídatelném základě, s přihlédnutím zejména k omezením na straně nabídky partnerského státu (partnerských států) EAC souvisejícím s prováděním této dohody, včetně rozdílů ve financování zjištěných v rozvojové matici EPA, a to prostřednictvím:

- a) rozpočtu EU;
- b) jakéhokoli jiného nástroje, který bude použit k provádění oficiální rozvojové pomoci EU.

4. Strany se společně zavazují spolupracovat na mobilizaci těchto zdrojů:

- a) fondy jiných (multilaterálních nebo bilaterálních) dárců;
- b) granty, zvýhodněné půjčky, partnerství veřejného a soukromého sektoru a specializované nástroje;
- c) jakékoli jiné zdroje pro oficiální rozvojovou pomoc dostupné od rozvojových partnerů.

ČÁST VI

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 103

Oblast působnosti a cíl

1. Tato část se použije na Radu EPA, Výbor vyšších úředníků, poradní výbor EPA zřízený článkem 108 (dále jen „poradní výbor EPA“) a všechny další instituce a výbory, které mohou být zřízeny podle této dohody.
2. Cílem této části je zřídit instituce, které usnadní dosažení cílů této dohody.

ČLÁNEK 104

Rada EPA

1. Ke dni vstupu této dohody v platnost se zřizuje Rada EPA.
2. Rada EPA je tvořena zástupci stran na ministerské úrovni.

3. Rada EPA přijme svůj jednací řád do šesti (6) měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost.
4. Radě EPA střídavě předsedá zástupce každé strany v souladu s jejím jednacím řádem.
5. Rada EPA se schází v pravidelných odstupech nepřesahujících dobu dvou (2) let a mimořádně, kdykoli to okolnosti vyžadují, dohodnou-li se tak strany.
6. Rada EPA odpovídá za:
 - a) fungování a provádění této dohody a monitorování plnění jejích cílů;
 - b) projednání všech důležitých otázek, které vyvstanou v rámci této dohody, jakož i všech dalších otázek společného zájmu ovlivňujících obchod mezi stranami, aniž by byla dotčena práva stanovená v části VII, a
 - c) projednání návrhů a doporučení stran na revizi a změnu této dohody.

ČLÁNEK 105

Pravomoci Rady EPA

1. Rada EPA má pravomoc přijímat rozhodnutí a může přijmout doporučení Výboru vyšších úředníků písemně po vzájemné dohodě.
2. Přijatá rozhodnutí jsou pro strany závazná; strany přijmou všechna nezbytná opatření k jejich provedení v souladu se svými vnitřními pravidly.
3. Rada EPA stanoví a přijme do šesti (6) měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost jednacích řád nezbytný pro ustavení rozhodčího tribunálu, jak je stanoveno v člancích 112 a 113.
4. Ve věcech, v nichž některý partnerský stát EAC jedná samostatně, vyžaduje přijetí takových rozhodnutí Radou EPA souhlas dotyčného partnerského státu EAC.

ČLÁNEK 106

Výbor vyšších úředníků

1. Ke dni vstupu této dohody v platnost se zřizuje Výbor vyšších úředníků.

2. Výbor vyšších úředníků je složen ze stálých tajemníků nebo případně hlavních tajemníků partnerského státu (partnerských států) EAC a zástupců z EU na úrovni vyšších úředníků.
3. S výhradou jakýchkoli pokynů, které může vydat Rada EPA, se Výbor vyšších úředníků schází nejméně jednou ročně; může se sejít k mimořádnému zasedání, kdykoli tak vyžadují okolnosti, v jakémkoli termínu, na kterém se strany dohodnou. Výbor vyšších úředníků se rovněž schází před zasedáním Rady EPA.
4. Výboru vyšších úředníků střídavě předsedá zástupce každé strany.
5. Výbor vyšších úředníků odpovídá za:
 - a) pomoc Radě EPA při plnění jejích funkcí;
 - b) přijímání a posuzování zpráv specializovaných výborů, pracovních setkání, pracovních skupin nebo jiných orgánů jím zřízených podle čl. 107 odst. 1 a koordinaci svých činností, jakož i vydávání doporučení pro posouzení Radou EPA;
 - c) předkládání zpráv a doporučení týkajících se provádění této dohody Radě EPA buď z vlastního podnětu, nebo na žádost Rady EPA, nebo na žádost některé ze stran;
 - d) v oblasti obchodu:
 - i) dohled nad prováděním a řádným uplatňováním ustanovení této dohody a odpovědnost za ně a projednávání a doporučování oblastí spolupráce v této oblasti;

- ii) podnikání kroků pro předcházení sporům a urovnávání sporů, které mohou vzniknout v souvislosti s výkladem či používáním dohody, v souladu s částí VII hlavou I;
 - iii) pomoc Radě EPA při plnění jejích funkcí, včetně předkládání doporučení pro rozhodnutí, která mají být Radou EPA přijata;
 - iv) monitorování vývoje regionální integrace a hospodářských a obchodních vztahů mezi stranami;
 - v) monitorování a posuzování dopadu provádění této dohody na udržitelný rozvoj stran;
 - vi) projednávání a podnikání kroků, které mohou usnadnit obchod, investice a obchodní příležitosti mezi stranami, a
 - vii) projednávání jakékoli záležitosti týkající se této dohody a jakékoli otázky, jež má vliv na plnění jejích cílů;
- e) v oblasti rozvoje:
- i) pomoc Radě EPA při plnění jejích funkcí týkajících se rozvojové spolupráce v záležitostech, na které se vztahuje tato dohoda;
 - ii) monitorování provádění ustanovení o spolupráci stanovených v této dohodě a koordinaci takové činnosti s dárci ze třetích stran;

- iii) vydávání doporučení k obchodní spolupráci mezi stranami;
- iv) pravidelný přezkum oblastí spolupráce stanovených v této dohodě a vydávání případných doporučení ohledně zahrnutí nových priorit a
- v) přezkum a projednávání otázek spolupráce týkajících se regionální integrace a provádění této dohody.

ČLÁNEK 107

Pravomoci Výboru vyšších úředníků

1. Výbor vyšších úředníků při plnění svých funkcí:
 - a) podle potřeby zřizuje specializované výbory, pracovní zasedání, pracovní skupiny nebo orgány pro řešení otázek spadajících do jeho působnosti, uděluje jim pokyny a dohlíží na ně a určuje jejich složení, úkoly a jednací řád, není-li v této dohodě stanoveno jinak;
 - b) přijímá rozhodnutí nebo doporučení v případech stanovených touto dohodou nebo v případech, kdy mu Rada EPA tuto prováděcí pravomoc svěří. V případech, kdy byla tato prováděcí pravomoc svěřena výboru, přijímá výbor rozhodnutí nebo vydává doporučení v souladu s podmínkami stanovenými v článku 105, a

- c) posuzuje jakékoli otázky, které spadají do oblasti působnosti této dohody, a podniká odpovídající kroky při výkonu svých funkcí.
2. Výbor pořádá zvláštní pracovní zasedání za účelem výkonu svých funkcí podle odst. 1 písm. a).
3. Výbor stanoví svůj jednací řád do tří (3) měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost.

ČLÁNEK 108

Poradní výbor EPA

1. Zřizuje se Poradní výbor EPA, jehož úkolem je být nápomocen Výboru vyšších úředníků při rozvíjení dialogu a spolupráce mezi zástupci soukromého sektoru, organizací občanské společnosti, včetně akademické obce, a sociálními a hospodářskými partnery. Tento dialog a spolupráce zahrnují všechny záležitosti, na něž se vztahuje tato dohoda, které mohou vyvstat v souvislosti s prováděním této dohody.
2. O účasti v Poradním výboru EPA rozhoduje Rada EPA na doporučení Výboru vyšších úředníků s cílem zajistit široké zastoupení všech zúčastněných stran.

3. Poradní výbor EPA vykonává své činnosti na základě konzultací s Výborem vyšších úředníků nebo z vlastního podnětu a vydává Výboru vyšších úředníků doporučení. Schůzí Poradního výboru EPA se účastní zástupci stran.

4. Poradní výbor EPA přijme svůj jednací řád do tří (3) měsíců od svého založení, se souhlasem Výboru vyšších úředníků.

ČÁST VII:

PŘEDCHÁZENÍ SPORŮM A JEJICH ŘEŠENÍ

ČLÁNEK 109

Oblast působnosti a cíl

1. Tato část se použije na jakýkoli spor ohledně výkladu a uplatňování ustanovení této dohody, není-li stanoveno jinak.

2. Cílem této části je v dobré víře předcházet sporům mezi stranami ohledně výkladu a uplatňování této dohody nebo je urovnávat je za účelem dosažení pokud možno oboustranně přijatelného řešení.

HLAVA I

PŘEDCHÁZENÍ SPORŮM

ČLÁNEK 110

Konzultace

1. Strany zahájí konzultace a snaží se veškeré spory ohledně výkladu a uplatňování této dohody řešit v dobré víře s cílem dosáhnout vzájemně přijatelného řešení.
2. Strana, která si přeje zahájit konzultace, podá písemnou žádost druhé straně a v kopii Výboru vyšších úředníků a uvede v ní sporné opatření a ustanovení dohody, s nímž je podle jejího názoru toto opatření v rozporu.
3. Konzultace se provádějí, nedohodnou-li se strany jinak, na území strany, proti níž byla stížnost podána, a do dvaceti (20) dnů ode dne obdržení žádosti. Konzultace se považují za ukončené do šedesáti (60) dnů ode dne obdržení žádosti stranou, proti níž byla stížnost podána, pokud se obě strany nedohodnou pokračovat v konzultacích. Veškeré informace sdělené během konzultací zůstávají důvěrné.
4. V naléhavých záležitostech, včetně těch, které se týkají zboží podléhajícího rychlé zkáze nebo sezónního zboží, se konzultace zahájí, co nejdříve je to prakticky možné, a v každém případě do patnácti (15) dnů ode dne obdržení žádosti a považují se za ukončené do třiceti (30) dnů ode dne obdržení žádosti, pokud se strany nedohodnou pokračovat v konzultacích.

5. Pokud strana, jíž je žádost o konzultace směřována, na ni neodpoví do deseti (10) dnů ode dne jejího obdržení, nebo pokud se konzultace neuskuteční ve lhůtách stanovených v odstavci 3 nebo 4 tohoto článku, nebo pokud se konzultace uskutečnily, aniž by se dosáhlo vzájemně přijatelného řešení, může kterákoli strana požádat o urovnání sporu rozhodčím tribunálem podle článku 112.

6. Strany se mohou dohodnout na změně lhůt uvedených v odstavcích 3 až 5 vzhledem k obtížím nebo složitosti případu, jimž kterákoli strana čelí.

ČLÁNEK 111

Mediace

1. Pokud nebylo konzultacemi dosaženo oboustranně přijatelného řešení, mohou se strany po dohodě obrátit na mediátora. Nerozhodnou-li strany jinak, jsou podmínky pro mediaci stejné jako podmínky uvedené v žádosti o konzultace.

2. Kterákoli strana může přistoupit k rozhodčímu řízení podle článku 112 bez využití mediace.

3. Nedohodnou-li se strany na osobě mediátora do patnácti (15) dnů ode dne, kdy se dohodly na žádosti o mediaci, vybere předseda Výboru vyšších úředníků nebo jeho zástupce mediátora losem z osob, které jsou uvedeny na seznamu podle článku 125 a nejsou státními příslušníky ani jedné ze stran. Výběr se provede do dvaceti pěti (25) dnů od podání žádosti o mediaci a za přítomnosti zástupců jednotlivých stran. Mediátor se do třiceti (30) dnů od svého jmenování sejde s účastníky sporu. Strany předloží mediátorovi veškeré podklady nejpozději patnáct (15) dní před setkáním a mediátor sdělí své stanovisko do čtyřiceti pěti (45) dní od svého jmenování.
4. Stanovisko mediátora může obsahovat doporučení pro řešení sporu v souladu s touto dohodou. Stanovisko mediátora není pro strany závazné.
5. Lhůty uvedené v odstavci 3 mohou strany po vzájemné dohodě změnit. Tyto lhůty může změnit také mediátor na žádost některé ze stran nebo z vlastního podnětu s ohledem na potíže dotčené strany nebo z důvodu složitosti případu.
6. Vlastní mediace, a zejména všechny sdělované údaje a stanoviska zaujímaná stranami v těchto řízeních, jsou důvěrné.

HLAVA II

ŘEŠENÍ SPORŮ

ČLÁNEK 112

Zahájení rozhodčího řízení

1. Pokud se stranám nepodaří vyřešit spor na základě konzultací podle článku 110, může žalující strana podat oznámení k zahájení postupu pro ustavení rozhodčího tribunálu, který se zřídí v souladu s článkem 113.
2. Písemné oznámení s cílem ustavit rozhodčí tribunál se zašle straně, proti níž je podána stížnost, a Výboru vyšších úředníků. Stěžující si strana ve svém oznámení uvede konkrétní sporná opatření a jasně vysvětlí, jakým způsobem tato opatření porušují tuto dohodu.

ČLÁNEK 113

Ustavení rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál se skládá ze tří rozhodců.

2. Do deseti (10) dnů ode dne předložení oznámení s cílem ustavit rozhodčí tribunál Výboru vyšších úředníků zahájí strany vzájemné konzultace s cílem dosáhnout dohody na složení rozhodčího tribunálu.
3. Pokud se strany nejsou schopny dohodnout na složení rozhodčího tribunálu ve lhůtě stanovené v odstavci 2 tohoto článku, každá strana vybere rozhodce ze seznamu rozhodců podle článku 125 do pěti (5) dnů. Pokud některá ze stran nejmenuje svého rozhodce, vybere ho na žádost druhé strany losem předseda Výboru vyšších úředníků nebo jeho zástupce z dílčího seznamu dotčené strany sestaveného podle článku 125.
4. Pokud strany nedosáhnou dohody na předsedovi rozhodčího tribunálu ve lhůtě stanovené v odstavci 2 tohoto článku, pak tito dva rozhodci jmenují třetího rozhodce jako předsedu tribunálu ze seznamu sestaveného podle článku 125 do pěti (5) dnů od svého jmenování a toto jmenování oznámí Výboru vyšších úředníků. Není-li předseda tribunálu jmenován, může kterákoli ze stran požádat předsedu Výboru vyšších úředníků nebo jeho zástupce, aby předsedu rozhodčího tribunálu vybral losem z dílčího seznamu předsedů zahrnutého na seznamu sestaveném podle článku 125 do pěti (5) dnů.
5. Za den ustavení rozhodčího tribunálu se považuje den, kdy byli vybráni tři rozhodci a přijali své jmenování v souladu s jednacím řádem přijatým podle článku 120.

ČLÁNEK 114

Průběžná zpráva rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál předloží stranám zpravidla do devadesáti (90) dnů od svého ustavení průběžnou zprávu obsahující popisnou část a svá zjištění a závěry. Pokud rozhodčí tribunál usoudí, že tuto lhůtu nelze dodržet, uvedomí o tom jeho předseda písemně strany a Výbor vyšších úředníků s uvedením důvodů zpoždění a data předpokládaného vydání průběžné zprávy. Za žádných okolností nesmí být průběžná zpráva vydána později než sto dvacet (120) dnů ode dne ustavení rozhodčího tribunálu. Kterákoli strana může do patnácti (15) dnů od předložení průběžné zprávy tribunálu předložit písemné poznámky k jejím konkrétním aspektům.
2. V naléhavých případech, včetně těch, které se týkají zboží podléhajícího rychlé zkáze nebo sezónního zboží, vynaloží rozhodčí tribunál veškeré úsilí, aby vydal svou průběžnou zprávu do třiceti (30) dnů, a v každém případě do čtyřiceti pěti (45) dnů po svém ustavení. Kterákoli strana může rozhodčí tribunál písemně požádat, aby přezkoumal určité aspekty průběžné zprávy, do sedmi (7) dnů od jejího vydání.
3. Rozhodčí tribunál posoudí písemné připomínky stran k průběžné zprávě a poté může svou zprávu změnit a provést jakékoli další šetření, jež považuje za nezbytné. Konečné rozhodnutí rozhodčího tribunálu musí zahrnovat dostatečný rozbor argumentů vznesených ve fázi prozatímního přezkumu a jasné odpovědi na otázky a připomínky stran.

ČLÁNEK 115

Rozhodnutí rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál oznámí své rozhodnutí stranám a Výboru vyšších úředníků do sto dvaceti (120) dní ode dne ustavení tohoto tribunálu.

Bez ohledu na první pododstavec, nelze-li tuto lhůtu dodržet, uvědomí o tom předseda rozhodčího tribunálu písemně strany a Výbor vyšších úředníků s uvedením důvodů zpoždění a data předpokládaného vydání rozhodnutí. Rozhodnutí rozhodčího tribunálu nesmí být v žádném případě oznámeno později než sto padesát (150) dnů po jeho ustavení.

2. V naléhavých případech, včetně těch, které se týkají zboží podléhajícího rychlé zkáze a sezónního zboží, rozhodčí tribunál:

a) oznámí své rozhodnutí do šedesáti (60) dnů ode dne svého ustavení;

b) může vydat předběžné rozhodnutí, jakmile je to možné, a v každém případě do sedmi (7) dnů ode dne svého ustavení rozhodne, zda jde o naléhavý případ.

3. Rozhodnutí rozhodčího tribunálu zahrnuje doporučení, jakým způsobem by strana, proti níž je podána stížnost, mohla splnit požadavky rozhodnutí.

4. Bez ohledu na odstavce 6 až 10 o přiměřené lhůtě přijme strana, proti níž je podána stížnost, veškerá opatření nezbytná k tomu, aby neprodleně a v dobré víře splnila požadavky rozhodnutí rozhodčího tribunálu.
5. Není-li okamžité splnění možné, vynasnaží se strany dohodnout na lhůtě pro splnění požadavků rozhodnutí. V takovém případě strana, proti níž je podána stížnost, do dvaceti jedna (21) dnů od oznámení rozhodnutí rozhodčího tribunálu stranám oznámí stěžující si straně a Výboru vyšších úředníků, jakou lhůtu potřebuje ke splnění požadavků rozhodnutí.
6. Pokud se strany nedohodnou na přiměřené lhůtě ke splnění požadavků rozhodnutí rozhodčího tribunálu, požádá stěžující si strana do čtrnácti (14) dnů od oznámení učiněného podle odstavce 1 písemně rozhodčí tribunál, aby délku přiměřené lhůty určil. Tato žádost musí být oznámena současně straně, proti níž je podána stížnost, a Výboru vyšších úředníků. Rozhodčí tribunál oznámí své rozhodnutí stranám a Výboru vyšších úředníků do dvaceti jedna (21) dnů ode dne podání žádosti.
7. Není-li možné, aby byl původní rozhodčí tribunál nebo někteří jeho členové znovu svoláni, použijí se postupy uvedené v článku 113. Tribunál oznámí své rozhodnutí do třiceti pěti (35) dnů ode dne podání žádosti uvedené v odstavci 6 tohoto článku.

8. Při určování délky přiměřené lhůty vezme rozhodčí tribunál v úvahu dobu, kterou obvykle trvá straně, proti níž je podána stížnost, přijmout právní nebo správní opatření srovnatelná s těmi, která jsou touto stranou označena za nezbytná k zajištění souladu, a zejména tribunál zohlední obtíže, jimž může partnerský stát (partnerské státy) EAC čelit z důvodu nedostatku potřebné kapacity.

9. Přiměřenou lhůtu lze na základě dohody stran změnit.

ČLÁNEK 116

Přezkum opatření přijatých za účelem splnění požadavků rozhodnutí rozhodčího tribunálu

1. Strana, proti níž je podána stížnost, oznámí před uplynutím přiměřené lhůty stěžující si straně sporu a Výboru vyšších úředníků opatření, která přijala v zájmu dosažení souladu s rozhodnutím rozhodčího tribunálu.

2. Pokud na konci přiměřené lhůty strana, proti níž je podána stížnost, nedodržela odstavec 1 tohoto článku výše, může stěžující si strana po oznámení straně, proti níž je podána stížnost, a Výboru vyšších úředníků přijmout vhodná opatření v souladu s čl. 118 odst. 2.

3. V případě neshody mezi stranami ohledně otázky, zda strana, proti níž je podána stížnost, dosáhla souladu s touto dohodou, může kterákoli strana písemně požádat rozhodčí tribunál o rozhodnutí v této věci. Tato žádost musí obsahovat konkrétní sporné opatření a jasně vysvětlit, jakým způsobem porušuje či splňuje dohodu a rozhodnutí rozhodčího tribunálu.

4. Rozhodčí tribunál se snaží své rozhodnutí oznámit do čtyřiceti pěti (45) dnů ode dne podání žádosti uvedené v odstavci 3. V naléhavých případech, včetně těch, které se týkají zboží podléhajícího rychlé zkáze a sezónního zboží, oznámí rozhodčí tribunál své rozhodnutí do třiceti (30) dnů ode dne podání žádosti.

5. V případě, že není možné, aby byl původní rozhodčí tribunál nebo někteří jeho členové znovu svoláni do patnácti (15) dnů, použijí se postupy uvedené v článku 113. V takových případech oznámí rozhodčí tribunál své rozhodnutí do osmdesáti (80) dnů od podání žádosti uvedené v odstavci 3 tohoto článku.

ČLÁNEK 117

Dočasná nápravná opatření v případě nesplnění požadavků rozhodnutí

1. Pokud strana, proti níž je podána stížnost, neoznámí opatření přijatá ke splnění požadavků rozhodnutí rozhodčího tribunálu před uplynutím přiměřené lhůty nebo pokud podle rozhodnutí rozhodčího tribunálu není opatření oznámené podle čl. 116 odst. 1 v souladu s povinnostmi strany, proti níž je podána stížnost, podle této dohody, je stěžující si strana oprávněna po oznámení straně, proti níž je podána stížnost, přijmout vhodná opatření.

2. Při přijímání takových opatření se stěžující si strana snaží vybrat opatření, která se co nejméně dotknou plnění cílů této dohody, a přihlédne k jejich dopadu na hospodářství strany, proti níž je podána stížnost. Pokud navíc právo přijmout tato opatření získala EU, zvolí opatření, která jsou konkrétně zaměřena na to, aby se počínání v partnerském státě EAC, jehož opatření byla shledána v rozporu s touto dohodou, uvedla do souladu.

3. Kdykoli po uplynutí přiměřené lhůty může stěžující si strana požádat stranu, proti níž je podána stížnost, o poskytnutí nabídky dočasné kompenzace a strana, proti níž je podána stížnost, takovou nabídku předloží.

4. Kompenzace nebo odpovídající opatření jsou dočasná a použijí se pouze do doby, než je opatření porušující ustanovení této dohody zrušeno či změněno tak, aby bylo v souladu s těmito ustanoveními, nebo dokud se strany nedohodnou na řešení sporu.

ČLÁNEK 118

Přezkum opatření přijatých za účelem splnění požadavků po přijetí vhodných opatření

1. Strana, proti níž je podána stížnost, oznámí druhé straně a Výboru vyšších úředníků veškerá opatření, která přijme s cílem splnit požadavky rozhodnutí rozhodčího tribunálu, a svou žádost o ukončení používání vhodných opatření stěžující si strany.

2. Pokud strany nedospějí k dohodě ohledně slučitelnosti oznámeného opatření s touto dohodou do třiceti (30) dnů ode dne podání tohoto oznámení, požádá stěžující si strana písemně rozhodčí tribunál o přijetí rozhodnutí v této věci. Tato žádost musí být oznámena straně, proti níž je podána stížnost, a Výboru vyšších úředníků. Rozhodčí tribunál oznámí své rozhodnutí stranám a Výboru vyšších úředníků do čtyřiceti pěti (45) dnů ode dne podání žádosti.

3. Pokud rozhodčí tribunál rozhodne, že přijaté opatření s cílem splnit požadavky rozhodnutí není v souladu s touto dohodou, určí, zda stěžující si strana může pokračovat v uplatňování odpovídajících opatření. Pokud rozhodčí tribunál rozhodne, že opatření přijaté s cílem splnit požadavky rozhodnutí je v souladu s touto dohodou, uplatňování odpovídajících opatření se ukončí okamžitě po dni přijetí rozhodnutí.

4. Není-li možné, aby byl původní rozhodčí tribunál nebo někteří jeho členové znovu svoláni, použijí se postupy uvedené v článku 113. Rozhodčí tribunál oznámí své rozhodnutí do šedesáti (60) dnů ode dne podání žádosti uvedené v odstavci 2 tohoto článku.

HLAVA III

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 119

Oboustranně přijatelné řešení

Strany se mohou kdykoli dohodnout na vzájemně přijatelném řešení sporu podle této části a uvědomí o tom Výbor vyšších úředníků. Pokud je nutné, aby řešení bylo schváleno podle příslušných vnitřních postupů kterékoli strany, musí oznámení obsahovat odkaz na tento požadavek a řízení se pozastaví. Řízení se ukončí, pokud se takové schválení nevyžaduje, nebo po oznámení ukončení všech vnitřních postupů.

ČLÁNEK 120

Jednací řád

Postupy pro urovnávání sporů se řídí jednacím řádem, který má přijmout Rada EPA do šesti (6) měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost.

ČLÁNEK 121

Informace a technické poradenství

Na žádost jedné ze stran nebo z vlastního podnětu může rozhodčí tribunál pro účely rozhodčího řízení získat informace z jakéhokoli zdroje, který považuje za vhodný, včetně od účastníků sporu. Rozhodčí tribunál může rovněž požádat o relevantní odborné posudky, pokud to považuje za vhodné. Zainteresované fyzické nebo právnické osoby stran a další třetí strany jsou oprávněny předložit rozhodčímu tribunálu informace *amicus curiae* za podmínek stanovených v jednacím řádu přijatém podle článku 120. Informace získané tímto způsobem musí být zpřístupněny stranám, které se k nim mohou vyjádřit.

ČLÁNEK 122

Jazyk podání

1. Písemná a ústní podání stran se činí v kterémkoli úředním jazyce těchto stran.
2. Strany usilují o dosažení dohody ohledně společného pracovního jazyka pro jednotlivá řízení podle této části. Nedohodnou-li se tyto strany na společném pracovním jazyce, zajistí každá z nich překlad svých písemných podání a tlumočení při slyšeních do jazyka zvoleného stranou, proti níž je podána stížnost, a hradí náklady na tyto překlady a tlumočení, není-li tento jazyk úředním jazykem strany, proti níž je podána stížnost¹.

ČLÁNEK 123

Pravidla výkladu

1. Rozhodčí tribunál vykládá ustanovení této dohody v souladu se zvykovými pravidly výkladu veřejného mezinárodního práva, včetně pravidel stanovených ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu, podepsané ve Vídni dne 23. března 1969.
2. Výkladem a rozhodnutím rozhodčího tribunálu nelze rozšířit ani omezit práva a povinnosti stanovené v této dohodě.

¹ Pro účely tohoto článku jsou úředními jazyky jazyky uvedené v článku 146.

ČLÁNEK 124

Postup rozhodnutí rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál se snaží rozhodnutí dosáhnout cestou konsensu. Pokud nelze rozhodnutí přijmout cestou konsensu, přijme rozhodnutí většinovým hlasováním.
2. Každé rozhodnutí rozhodčího tribunálu obsahuje zjištěný skutkový stav, použitelnost příslušných ustanovení této dohody a odůvodnění daných zjištění, doporučení a učiněných závěrů. Výbor vyšších úředníků rozhodnutí rozhodčího tribunálu zveřejní.
3. Rozhodnutí rozhodčího tribunálu je konečné a závazné pro všechny strany.

ČLÁNEK 125

Seznam rozhodců

1. Výbor vyšších úředníků do šesti (6) měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost sestaví seznam nejméně patnácti (15) osob, které jsou ochotny a schopny zastávat funkci rozhodců. Tento seznam sestává ze tří dílčích seznamů: jeden dílčí seznam osob, které mohou zastávat funkci rozhodců, pro každou stranu a jeden dílčí seznam osob, které nejsou státními příslušníky ani jedné strany a které mohou zastávat funkci předsedy rozhodčího tribunálu. Každý dílčí seznam zahrnuje přinejmenším pět (5) jmen. Výbor vyšších úředníků zajistí udržování seznamu na výše uvedené úrovni v souladu s jednacím řádem přijatým podle článku 120.

2. V případě, že v době oznámení podle čl. 113 odst. 2 neexistují žádné dílčí seznamy nebo tyto neobsahují dostatečný počet jmen, vylosují se rozhodci z řad osob, které byly formálně navrženy pro příslušný dílčí seznam jednou nebo oběma stranami. Pokud navrhla osoby jen jedna strana, vylosují se tři rozhodci z těchto jmen.

3. V případě, že neexistuje žádný seznam rozhodců sestavený podle odstavce 1 výše ani jména rozhodců navržená podle odstavce 2, požádá strana, která podala podnět k zahájení rozhodčího řízení, generálního tajemníka stálého rozhodčího tribunálu, aby jednal jako orgán oprávněný ke jmenování.

4. Rozhodci musí mít odborné znalosti a zkušenosti v oblasti práva a mezinárodního obchodu. Musí být nezávislí a zastávat tuto funkci jako soukromé osoby, nesmí jednat podle pokynů žádné organizace nebo vlády ani být spojeni s vládou žádné ze stran a musí jednat ve shodě s kodexem chování přijatým podle článku 120.

ČLÁNEK 126

Vztahy s mechanismem WTO pro řešení sporů

1. Rozhodčí tribunály ustavené podle této dohody nerozhodují spory týkající se práv nebo povinností stran podle dohod WTO.

2. Uplatněním ustanovení této dohody o řešení sporů není dotčeno žádné z opatření v rámci WTO, včetně opatření pro řešení sporů. Avšak pokud některá ze stran ve vztahu ke konkrétnímu opatření zahájila řízení o urovnání sporu podle této hlavy nebo podle Dohody o WTO, nesmí zahájit řízení o urovnání sporu o tomtéž opatření na jiném fóru, dokud nebude ukončeno první řízení. Dále strana nepožádá o řešení porušení závazku, který je totožný podle této dohody i podle Dohody o WTO, na obou fórech. V takovém případě strana po zahájení řízení k řešení sporu nevznese požadavek, aby se porušení téhož závazku řešilo podle druhé dohody na druhém fóru, ledaže by vybrané fórum z procesních nebo jurisdikčních důvodů neučinilo ve vztahu k žádosti o řešení dotčeného závazku žádné zjištění.

3. Strany mohou ve vztahu ke konkrétnímu opatření zahájit řízení k řešení sporu podle této části nebo podle Dohody o WTO:

- a) řízení o urovnání sporu podle této části se považuje za zahájené žádostí strany o ustavení rozhodčího tribunálu podle článku 112 a za ukončené, když rozhodčí tribunál oznámí své rozhodnutí stranám a Výboru vyšších úředníků podle článku 115, nebo pokud se dospělo k dohodě o vzájemně přijatelném řešení podle článku 119;
- b) řízení k urovnání sporu podle Dohody o WTO se považuje za zahájené žádostí strany o ustavení skupiny odborníků podle článku 6 Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů a za ukončené, když Orgán pro řešení sporů WTO přijme zprávu skupiny odborníků WTO podle článku 16 uvedeného ujednání nebo zprávu odvolacího orgánu podle čl. 17 odst. 14 uvedeného ujednání.

4. Tato dohoda nebrání straně uplatnit pozastavení plnění závazků schválených Orgánem pro řešení sporů WTO. Dohoda o WTO nebrání straně pozastavit plnění závazků podle této dohody.

ČLÁNEK 127

Lhůty

1. Všechny lhůty stanovené v této části, včetně lhůt pro oznamování rozhodnutí rozhodčích tribunálů, se počítají v kalendářních dnech ode dne následujícího po opatření nebo skutečnosti, které se týkají.
2. Veškeré lhůty uvedené v této části mohou být prodlouženy vzájemnou dohodou stran.

ČÁST VIII:

OBECNÉ VÝJIMKY

ČLÁNEK 128

Doložka o obecných výjimkách

S výhradou požadavku, aby tato opatření nebyla použita způsobem, který by představoval prostředek svévolné nebo neoprávněné diskriminace mezi stranami, pokud převládají podobné podmínky, případně skrytým omezením mezinárodního obchodu, nelze ustanovení této dohody vykládat tak, že by bránila EU nebo partnerskému státu (partnerským státům) EAC přijímat nebo prosazovat opatření:

- a) nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a mravnosti nebo pro udržení veřejného pořádku;
- b) nezbytná k ochraně života nebo zdraví lidí, zvířat nebo rostlin;
- c) vztahující se k dovozu nebo vývozu zlata nebo stříbra;
- d) nezbytná k zajištění souladu s právními předpisy, které nejsou neslučitelné s ustanoveními této dohody, včetně těch, které se týkají celního zákonodárství, provádění monopolů provozovaných podle odstavce 4 článku II a článku XVII dohody GATT, ochrany patentů, ochranných známek a autorských práv a zabránění klamavým praktikám;

- e) týkající se produktů vězeňské práce;
- f) přijatá pro ochranu národních památek umělecké, historické nebo archeologické hodnoty;
- g) týkající se zachování vyčerpatelných přírodních zdrojů, jestliže taková opatření jsou uvedena v účinnost ve spojitosti s omezeními domácí výroby nebo spotřeby;
- h) jsou přijata v rámci plnění závazků podle mezivládní dohody o komoditách, která odpovídá kritériím předloženým stranám dohody GATT a jimi neodmítnutým, nebo která je sama takto předložena a neodmítnuta¹;
- i) týkající se omezení vývozu domácích materiálů nezbytných k zajištění zásadních množství takových materiálů pro domácí zpracovatelský průmysl během období, kdy je domácí cena těchto materiálů nižší než cena světová, jako součást vládního stabilizačního plánu; taková opatření však nesmějí působit tak, že by zvyšovala vývoz výrobků domácího průmyslu nebo jemu poskytovanou ochranu, a nesmějí se odchýlit od ustanovení této dohody týkajících se nediskriminace;
- j) zásadní pro získávání nebo šíření obecně nebo lokálně nedostatkových produktů za předpokladu, že jsou všechna taková opatření ve shodě se zásadou, že EU nebo partnerský stát (partnerské státy) EAC má právo na rovný podíl mezinárodních zásob takových produktů, a že všechna taková opatření, která nejsou ve shodě s ostatními ustanoveními této dohody, jsou odstraněna, jakmile přestanou trvat podmínky, kvůli kterým vznikla.

¹ Výjimky uvedené v tomto písmeni se rozšiřují na každou dohodu o komoditách, která splňuje zásady schválené Hospodářskou a sociální radou GATT v rezoluci č. 30 (IV) ze dne 28. března 1947.

ČLÁNEK 129

Bezpečnostní výjimky

1. Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že:
 - a) vyžaduje od EU nebo partnerského státu (partnerských států) EAC podávat jakoukoliv informaci, jejíž zveřejnění tato strana nebo stát považuje za odporující svým hlavním bezpečnostním zájmům, nebo
 - b) brání EU nebo partnerskému státu (partnerským státům) EAC přijmout jakékoli opatření, které považuje (považují) za potřebné pro ochranu svých hlavních bezpečnostních zájmů a jež:
 - i) se vztahuje ke štěpným materiálům nebo materiálům, které slouží k jejich výrobě;
 - ii) se vztahuje k obchodu se zbraněmi, municí a válečnými zařízeními a k jakémukoli obchodu s jiným zbožím a materiály, provozovanému přímo nebo nepřímo pro účely zásobování vojenského zařízení;
 - iii) se týká veřejných zakázek nezbytných pro účely národní bezpečnosti nebo pro potřeby národní obrany;
 - iv) je přijato v době války nebo jiné mimořádné situace v mezinárodních vztazích, nebo

- c) brání EU nebo partnerskému státu (partnerským státům) EAC přijmout jakékoli opatření ve snaze dostát svým závazkům podle Charty Organizace spojených národů, podepsané v San Franciscu dne 26. června 1945, za účelem zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.
2. Výbor vyšších úředníků musí být o opatřeních přijatých podle odst. 1 písm. b) a c) a o jejich ukončení informován co nejúplněji.

ČLÁNEK 130

Daně

1. Žádné ustanovení této dohody ani jiného ujednání přijatého podle této dohody nelze vykládat tak, že by bránilo stranám rozlišovat při používání příslušných ustanovení svých daňových předpisů mezi plátcí daně, kteří nejsou ve stejné situaci, zejména s ohledem na jejich místo pobytu nebo s ohledem na místo, kde je investován jejich kapitál.
2. Žádné ustanovení této dohody nebo opatření přijaté podle této dohody nelze vykládat tak, že by bránilo stranám přijímat nebo vynucovat jakákoli opatření, jejichž cílem je zabránit daňovým únikům podle daňových ustanovení úmluv o zamezení dvojímu zdanění nebo podle jiných daňových opatření nebo domácích daňových předpisů.
3. Touto dohodou nejsou dotčena práva a povinnosti stran podle jakýchkoli daňových úmluv. V případě jakéhokoli rozporu mezi touto dohodou a jakoukoli takovou úmluvou má v rozporné otázce přednost příslušná úmluva.

ČÁST IX:

OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 131

Potíže s platební bilancí

1. Má-li kterákoli strana vážné potíže s platební bilancí nebo s vnější finanční situací nebo hrozí-li jí tyto potíže, může přijmout nebo zachovat omezující opatření týkající se obchodu zbožím.
2. Strany se snaží vyhýbat se uplatňování omezujících opatření uvedených v odstavci 1.
3. Omezující opatření přijatá nebo zachovaná podle tohoto článku nesmějí být diskriminující, musí mít omezenou dobu trvání a nesmějí přesahovat to, co je nezbytné pro vyřešení situace v oblasti platební bilance a vnějšího financování. Musí být v souladu s použitelnými podmínkami stanovenými v dohodách WTO a s Dohodou o Mezinárodním měnovém fondu (MMF).
4. Kterákoli strana, která zachovává nebo přijímá omezující opatření nebo jejich změny, o nich neprodleně uvědomí druhou stranu a Radu EPA a co nejdříve předloží časový plán jejich zrušení.

5. Neprodleně se zahájí konzultace v Radě EPA a v jejich rámci se hodnotí situace týkající se platební bilance dotčené strany a omezení přijatá nebo zachovávaná podle tohoto článku, přičemž se mimo jiné berou v úvahu takové faktory jako:

- a) charakter a rozsah potíží s platební bilancí nebo s vnějším financováním;
- b) vnější hospodářské a obchodní prostředí;
- c) alternativní nápravná opatření, která by bylo možné využít.

6. V rámci konzultací bude posouzen soulad omezujících opatření s odstavci 3 a 4. Budou přijata veškerá zjištění statistických a jiných skutečností, která předloží MMF a která se týkají deviz, peněžních rezerv a platební bilance, a závěry se budou opírat o jeho zhodnocení platební bilance a vnější finanční situace dotčené strany, která přijala nebo zachovala opatření.

ČLÁNEK 132

Definice stran a plnění povinností

1. Smluvními stranami této dohody jsou Keňská republika a všechny ostatní smluvní strany Dohody o založení Východoafrického společenství, které k této dohodě přistoupí v souladu s článkem 144 této dohody (dále jen „partnerský stát (partnerské státy) EAC“) na jedné straně a Evropská unie (dále jen „EU“) na straně druhé.

2. Pro účely této dohody se výrazem „strana“ rozumí buď partnerský stát (partnerské státy) EAC, nebo EU. Výrazem „strany“ se rozumí partnerský stát (partnerské státy) EAC a EU.
3. Partnerský stát (partnerské státy) EAC mohou pověřit jednoho ze svých zástupců, aby jejich jménem jednal ve všech záležitostech, které se týkají této dohody.
4. Strany přijmou veškerá obecná nebo zvláštní opatření nutná k tomu, aby mohly plnit povinnosti stanovené touto dohodou, a zajistí, aby tato opatření byla v souladu s cíli uvedenými v této dohodě.

ČLÁNEK 133

Kontaktní místa

1. V zájmu usnadnění komunikace týkající se účinného provádění této dohody si každá strana určí kontaktní místo pro výměnu informací po dni vstupu této dohody v platnost. Určením kontaktních míst pro výměnu informací není dotčeno zvláštní určení příslušných orgánů na základě zvláštních ustanovení této dohody.
2. Na žádost kontaktních míst pro výměnu informací každá strana poskytne informace o úřadu nebo úředníkovi odpovědných za jakoukoli záležitost týkající se provádění této dohody a poskytne potřebnou podporu pro usnadnění komunikace se žádající stranou.

3. Každá strana případně na žádost druhé strany a v právně přípustném rozsahu poskytne informace a neprodleně odpoví na jakékoli otázky druhé strany týkající se existujícího nebo navrhovaného opatření, které může mít vliv na obchod mezi stranami.

ČLÁNEK 134

Transparentnost a důvěrnost

1. Každá strana dbá na to, aby právní předpisy, postupy a správní rozhodnutí s obecnou platností a mezinárodní závazky týkající se jakékoli obchodní záležitosti, na niž se vztahuje tato dohoda, byly neprodleně zveřejněny nebo veřejně zpřístupněny a oznámeny druhé straně.

2. Aniž jsou dotčena ustanovení této dohody o transparentnosti, považují se informace podle tohoto článku za poskytnuté v okamžiku, kdy byly zpřístupněny vládě partnerského státu (vládám partnerských států) EAC a Evropské komisi nebo WTO nebo kdy byly zveřejněny na oficiálních internetových stránkách stran, které jsou bezplatně přístupné veřejnosti.

3. Nic v této dohodě neukládá straně povinnost poskytovat důvěrné informace, jejichž sdělení by bránilo v prosazování práva nebo bylo jinak v rozporu s veřejným zájmem anebo by ohrožovalo oprávněné obchodní zájmy určitých podniků, veřejných či soukromých, ledaže by jejich sdělení bylo nezbytné v souvislosti s postupy urovnávání sporů podle části VII. Pokud by takové sdělení považoval za nezbytné tribunál ustavený podle článku 113, zajistí tento tribunál, aby byla plně zachována důvěrnost těchto informací.

ČLÁNEK 135

Nejvzdálenější regiony Evropské unie

1. S ohledem na zeměpisnou blízkost některých nejvzdálenějších regionů EU a partnerského státu (partnerských států) EAC a za účelem posílení hospodářských a sociálních vazeb mezi těmito regiony a partnerským státem (partnerskými státy) EAC strany usilují o usnadnění spolupráce ve všech oblastech, na něž se tato dohoda vztahuje, mezi těmito nejvzdálenějšími regiony EU a partnerským státem (partnerskými státy) EAC.
2. Cíle uvedené v odstavci 1 je třeba rovněž v co největší míře plnit podporou společné účasti partnerského státu (partnerských států) EAC a zmíněných nejvzdálenějších regionů EU na rámcových a zvláštních programech EU v oblastech, na něž se tato dohoda vztahuje.
3. EU vynaloží úsilí, aby zajistila koordinaci různých finančních nástrojů politiky soudržnosti a rozvojových politik EU za účelem podpory spolupráce mezi partnerským státem (partnerskými státy) EAC a zmíněnými nejvzdálenějšími regiony EU v oblastech, na něž se vztahuje tato dohoda.
4. Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že by bránilo EU uplatňovat stávající opatření, jejichž cílem je řešit strukturální sociální a hospodářskou situaci jejich nejvzdálenějších regionů podle článku 349 Smlouvy o fungování Evropské unie.

ČLÁNEK 136

Vztahy s jinými dohodami

1. S výjimkou ustanovení hlavy II části 3 dohody z Cotonou týkajících se rozvojové spolupráce nebo odpovídajících ustanovení její nástupnické dohody mají v případě jakéhokoli rozporu mezi ustanoveními této dohody a ustanoveními hlavy II části 3 dohody z Cotonou nebo odpovídajícími ustanoveními její nástupnické dohody přednost ustanovení této dohody.
2. V případě jakéhokoli rozporu mezi ustanoveními části V této dohody a dohody z Cotonou nebo její nástupnické dohody mají přednost ustanovení dohody z Cotonou nebo její nástupnické dohody.
3. Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že by bránilo kterékoli ze stran přijmout vhodná opatření v souladu s touto dohodou podle dohody z Cotonou nebo její nástupnické dohody.

ČLÁNEK 137

Vztah k Dohodám o WTO

Strany se dohodly, že žádné ustanovení této dohody nevyžaduje, aby tyto strany jednaly způsobem, který by byl v rozporu s jejich povinnostmi v rámci WTO.

ČLÁNEK 138

Oznámení

Oznámení požadovaná podle této dohody musí být vyhotovena písemně a zaslána vládě partnerského státu (vládám partnerských států) EAC nebo Evropské komisi, podle případu.

ČLÁNEK 139

Vstup v platnost

1. Tato dohoda bude podepsána a ratifikována nebo schválena v souladu se zvláštními ústavními nebo vnitřními pravidly a postupy příslušných stran.
2. Tato dohoda vstupuje v platnost prvním dnem druhého měsíce následujícího po měsíci, v němž si strany vzájemně oznámí, že byly dokončeny vnitřní právní postupy uvedené v odstavci 1.
3. Oznámení vstupu této dohody v platnost se zasílá v případě partnerského státu (partnerských států) EAC příslušnému deponitáři této dohody v partnerském státě (partnerských státech) EAC a v případě EU generálnímu tajemníkovi Rady Evropské unie, kteří jsou společnými deponitáři této dohody. Každý deponitář oznámí druhému deponitáři obdržení poslední ratifikační listiny, čímž ho informuje o dokončení vnitřních právních postupů potřebných pro účely vstupu této dohody v platnost.

ČLÁNEK 140

Vypovězení

1. Každý partnerský stát EAC nebo EU mohou ostatním stranám písemně oznámit svůj záměr tuto dohodu vypovědět.
2. Vypovězení dohody nabývá účinku jeden rok poté, co je oznámeno druhé straně.

ČLÁNEK 141

Územní působnost

Tato dohoda se vztahuje na území, na které se vztahuje Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie, na jedné straně a na území partnerského státu (partnerských států) EAC na straně druhé. Odkazy na „území“ v této dohodě se chápou v tomto smyslu.

ČLÁNEK 142

Doložka o přezkumu

1. Tato dohoda se přezkoumá každých pět (5) let od dne svého vstupu v platnost.
2. Pokud jde o provádění této dohody, mohou strany podávat návrhy na úpravu obchodní spolupráce s ohledem na zkušenosti získané během provádění této dohody.
3. Bez ohledu na odstavec 1 strany souhlasí s tím, že je tuto dohodu možno přezkoumat s ohledem na skončení platnosti dohody z Cotonou nebo její nástupnické dohody.

ČLÁNEK 143

Doložka o změně

1. Strany se mohou písemně dohodnout na změnách této dohody. Kterákoli strana může předložit návrhy změn této dohody k posouzení Radě EPA. Druhá strana může návrhy na změnu připomínkovat do devadesáti (90) dnů ode dne obdržení návrhu.

2. V případě, že Rada EPA přijme změny této dohody, musí být tyto změny předloženy stranám k ratifikaci, přijetí nebo schválení v souladu s jejich ústavními nebo vnitřními právními požadavky.
3. Jakákoli změna vstoupí v platnost poté, co si strany vymění písemná oznámení potvrzující, že splnily své platné právní požadavky a postupy, v den, na němž se strany dohodnou.

ČLÁNEK 144

Přistoupení smluvních stran k Dohodě o založení Východoafrického společenství

1. Tato dohoda je otevřena k přistoupení každému státu, který je smluvní stranou Dohody o založení Východoafrického společenství. Žádost o přistoupení se podává Radě EPA.
2. Strany přezkoumají vliv přistoupení státu nebo států uvedených v odstavci 1 na tuto dohodu. Rada EPA může rozhodnout o případných nezbytných přechodných opatřeních nebo změnách.

ČLÁNEK 145

Přistoupení nových členů k Evropské unii

1. EU oznámí partnerskému státu (partnerským státům) EAC každou žádost o přistoupení třetí země k EU.
2. Během jednání mezi EU a třetí zemí uvedenou v odstavci 1 se EU vynasnaží:
 - a) poskytnout na vyžádání partnerského státu (partnerských států) EAC co nejpodrobnější informace o veškerých záležitostech, jichž se týká tato dohoda, a
 - b) zohlednit obavy vyjádřené partnerským státem (partnerskými státy) EAC.
3. EU oznámí partnerskému státu (partnerským státům) EAC vstup v platnost jakékoli smlouvy o přistoupení třetí země k EU.
4. V dostatečném předstihu přede dnem přistoupení třetí země k EU přezkoumá Rada EPA veškeré účinky, které může mít dané přistoupení pro tuto dohodu. Strany mohou rozhodnutím Rady EPA přistoupit k jakýmkoli nezbytným úpravám této dohody nebo přijmout jakákoli nezbytná přechodná ustanovení.

ČLÁNEK 146

Závazná znění

1. Tato dohoda je sepsána ve dvou vyhotoveních v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.
2. Irské jazykové znění bude autentifikováno výměnou diplomatických nót mezi Evropskou unií a Keňskou republikou po podpisu této dohody a před jejím vstupem v platnost.

ČLÁNEK 147

Přílohy a protokoly

Tyto přílohy a protokoly a společná prohlášení k této dohodě jsou její nedílnou součástí.

Příloha I	Cla vztahující se na produkty pocházející z partnerského státu (partnerských států) EAC
Příloha II	Cla na produkty pocházející z EU
Příloha IIIa	Rozvojová matrice dohody o hospodářském partnerství EAC
Příloha IIIb	Rozvojová měřítko, cíle a ukazatele
Příloha IV	Společné prohlášení týkající se zemí, které vytvořily celní unii s Evropskou unií
Příloha V	Obchod a udržitelný rozvoj
Příloha VI	Společné prohlášení Evropské unie a Keňské republiky o hospodářské a rozvojové spolupráci v rámci této dohody
Protokol 1	o vzájemné správní pomoci v celních záležitostech
Společné prohlášení 1	Společné prohlášení Evropské unie a Keňské republiky o pravidlech původu
Společné prohlášení 2	Společné prohlášení Evropské unie a Keňské republiky o obchodu a udržitelném rozvoji

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní zplnomocnění zástupci, řádně k tomu zmocnění,
k této dohodě své podpisy.

V ... dne ...

Za Evropskou unii

Za Keňskou republiku

